

**ŽUVOME
DĖL
TĖVYNĖS.**

**NIEKAS NETURI
DIDESNĖS
ILGŠ, KAIP TA,
KAS CULDO
GYVYBE.
O PRIE-**

Politikos apžvalga

UŽSIENIS PAMINĖJO LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĘ

Lietuvos nepriklausomybės šventė vasario 16 d. buvo visoje eilėje valstybių paminėta ir kai kur net ypatingu nuoširdumu. Latvijoje ir Estijoje radiofonai transliavo pranešimus apie Lietuvą, ją sveikino ir linkėjo didžiausios kloties. Čekoslovakijoje buvo radio pranešimas apie Lietuvą ir pagaliau sveikinimas. Šveicarijos radiofonas supažindino klausytojus su Lietuva ir jos pokariniu atsistatymu. Lietuvos Respublikos Prezidentas gavo gausybę sveikinimų iš įvairių kraštų valdovų ir vyriausybių. Tokius sveikinimus gavo ir mūsų ministrai.

KAIP TVARKOSI NAUJOJI PRANCŪZŲ VYRIAUSYBĖ

Naująją Dumerg'o vyriausybę Prancūzijos visuomenės dauguma palankiai sutiko. Spauda nurodo, kad radikalai patys valdyti nesugebėjo ir todėl turėjo ateiti tautinė vyriausybė, kurios uždavinys dabar sutvarkyti vidaus reikalus ir teisingumą saugoti. Vyriausybė yra pasiryžusi iš pagrindų ištirti Staviskio aferą, grąžinti tvarką krašte ir nuraminti visuomenę. Vyriausybė sudaryta iš politikų, turinčių pasitikėjimą ir didelį patyrimą.

LENKŲ UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERIO ATSLANKYMAS MASKVOJE

Lenkų užsienių reikalų ministeris plk. Beckas atvyko į Maskvą sovietų polpredo (atstovo) Varšuvoje Ovsejenkos lydimas. Jis Maskvoje buvo nuoširdžiai priimtas. Lenkijos spauda rašo, kad šis vizitas turės parodyti, jog Lenkija, nepaisant susitarimo su Vokietija, nori ir toliau testuoti susitarinimo politiką su Sovietų Rusija. Tai yra visiškai galimas daktas, nes tarp Sovietų Rusijos ir Lenkijos nėra jokių teritorinių ginčų. Beckas turėjo svarbius pasitarimus su sovietų užsienių reikalų komisaru Litvinovu. Nors sovietai nelabai patenkinti lenkų susitarimu su vokiečiais, tačiau jie stengiasi palaikyti draugiškus santykius su Lenkija, nes jie dabar turi atkreipti visą savo dėmesį į Tolimuosius Rytus, kur jiems gresia pavojus iš japonų pusės, ir todėl nori būti ramūs lenkų fronte, t. y. vakaruose.

Spaudos žiniomis, per pasitarimus tarp Litvinovo ir Becko buvo paliestas ir Pabaltijo valstybių neutralizacijos reikalus. Sovietų spauda nurodo, kad šis reikalus dabar aktualus, nes lenkai ir sovietai norėtų pašalinti bent kokį karo pavojų rytų Europoje.

LATVIJOS IR LENKIJOS SANTYKIAI

Kaip žinoma, Latvijos užsienių politikoje buvo dvi srovės: viena traukė į Lenkijos pusę ir kita — į Pabaltijo valstybių pusę. Lenkijos šalininkų svarbiausias asmuo generolas Radzins jai yra miręs. Kiti jo vienminčiai dabar turėjo apsiginti. Mat, Lenkija, apeidama mažesnes valstybes, susitarė su vokiečiais. Šia proga Latvijos kariuomenės laikraštis paskelbė generalinio štabo viršininko gen. Kalejs straipsnį, kuriame jis nurodo, kad Latvijos politikai, kurie traukė visą laiką į Lenkijos pusę, ejo netikru keliu ir dabar reikia šią klaidą atitaisyti. Čia turėtų, anot gen. Kalejs, savo žodį tarti Pabaltijo kraštų kariuomenės. Kiti Latvijos laikraščiai, kurie komentuoja šį straipsnį, nurodo, kad dabartinis užsienių reikalų ministeris Salnajs yra lenkų šalininkas ir norint palenkti politiką kita linkme, reikia jį pašalinti.

VĖL KELIAMAS SKANDINAVIJOS IR PABALTIO VALSTYBIŲ SANTARVĖS REIKALAS

Švedų sostinės Stokholmo burmistras ir parlamento narys, žinomas švedų valstybės vyras Lindhagenas, šiomis dienomis vėl iškėlė Skandinavijos ir Pabaltijo valstybių unijos (sajungos) reikalą. Jis nurodo, kad dabar šis reikalus dar aktualus, nes mažesnės valstybės iš visų pusių apsuptos pavojaus ir jos turi jungtis ir sudaryti vieną didelę jėgą savo nepriklausomybei apginti. Į šią sąjungą Lindhagenas siūlo įtraukti Švediją, Norvegiją, Daniją, Suomiją, Estiją, Latviją, Lietuvą ir Lenkiją. Tačiau jis gerai supranta, kad Lietuva negali įeiti į vieną sąjungą su lenkais, kol Vilniaus reikalus dar neišspręstas. Jo nuomone pirmiausia reikia išspręsti Vilniaus reikalą ir grąžinti Lietuvai jos sostinę.

JAPONŲ-S. S. R. SANTYKIAI VIS ĮTEMPTI

Per komunistų partijos suvažiavimą gen. Bliucheris, sovietų kariuomenės Tolimuose Rytuose vadas, pareiškė, kad japonai nenuilstamai rengiasi karui su sovietais. Jie per paskutinius dviejus metus pastatė 1000 km strateginių geležinkelių, 2200 km kelių ir 50 naujų aviacinių bazių. Japonai laiko Mandžiūrijoje apie 130.000 karių, tai yra kiek per daug vidaus tvarkai palaikyti. Bliucheris pareiškė, kad ir sovietai nesėdi rankų sudėję ir jų pasienis Tolimuose Rytuose labai gerai aprūpintas, todėl karo metu bus lengva apginti pasienį nuo japonų įsiveržimo.

VOKIEČIAI VIS DAR KURSTO PRIEŠ LIETUVĄ

Vokiečių spauda vis dar nerymėja dėl Lietuvos teisėtų žygių Klaipėdos krašte. Jų laikraščiai skleidžia prasimanymus apie Lietuvą ir lietuvių žygius Klaipėdoje. Štai šiomis dienomis rašė, kad visų partijų vadai Klaipėdos krašte sumti. Teisėtą reikalavimą vartoti pašte abi kalbas (lietuvių ir vokiečių) lygiomis, Vokietijos laikraščiai skelbė su antrašte „Vėl statuto sulaužymas“. Aplamai, vokiečiai stengiasi kiekviena proga įtikinti, kad Klaipėda yra vokiška ir jos gyventojai nenori atsitolti nuo savo motherland — Vokietijos.

VOKIETIJA VERŽIASI IR Į PIETUS

Įtakingieji Europos laikraščiai nurodinėja, kad vokiečiai dabar susitarė su lenkais todėl, kad jie nori laikinai atsisakyti nuo veržimosi į rytus ir atkreipia visą savo dėmesį į pietus. Jie nori išplėsti savo įtaką Austrijoje ir Čekoslovakijos vokiečių tarpe. Tuomet jie turės betarpiškai susidurti su tokia galinga valstybe kaip Italija, todėl turi čia sukaupti visas savo jėgas ir laikinai atsisakyti nuo savo planų rytų Europos atžvilgiu.

IVYKIAI AUSTRIJOJE

Jau seniai buvo galima pastebėti, kad Austrijoje kažin kas netvarkoj, ne tik ekonomiškai, bet ir politiškai. Trys vidaus politinės jėgos vyravo tame mažame krašte, kurio gyventojų dauguma koncentruojasi milžiniškoj sostinėj Vienoj. Iš vienos pusės buvo hitlerininkai, kurie kovojo už Austrijos prijungimą prie Vokietijos, iš kitos pusės heimveriečiai, kurie kovojo už Austrijos nepriklausomybę, bet šiaip jau yra fašistinė organizacija, o iš trečiosios pusės buvo darbininkų - socialistų šūkbundas (vadinamieji „respublikos sargai“). Tai buvo darbininkų ginkluota pajėga (žinoma slapta), kuri reiškė savo įtaką gyvenime, pav. ligi šiol Vienos burmistras buvo socialistas, nors Dollfussas yra pašalinęs socialistus iš užimamų pozicijų. Kancleris Dollfussas, kuris ligi šiol svyravo, dabar galutinai susitaikino su heimveriečiais tiek prieš hitlerininkus, tiek prieš socialistus (prieš socialistus kovoti turėjo sutikti heimveriečiams reikalaujant). Ir ištiko tikras piliečių karas. Prasidėjo Linzo mieste, kur norėjo iškratyti šūkbundistų municijos sandėli. Jie pasipriešino ir kova persimetė į kitas Linzo miesto dalis. Iš čia į Bruką, Steuermarką, Gracą ir pagaliau į sostinę Vieną, ypač kai socialistinis burmistras buvo sumtas. Kova ejo miesto gatvėse. Buvo naudotasi kulkosvaidžiais, bei artilerija. Svarbiausieji pastatai ir centrai pereidavo iš rankų į rankas. Tačiau vyriausybė nugalėjo. Aukų apie 1500 nukautų ir keli tūkstančiai sužeistų. Austrų hitlerininkai išplatino proklamaciją, kurioje jie aiškina, kad šioj kovoje jie visiškai neutralūs buvę. Tačiau, dabar yra pavojus, kad Dollfussas nustos savo įtakos ir valdžia pereis heimveriečių ir hitlerininkų rankosna.

AUSTRIJOS PILIEČIŲ KARO ŠŪKIAI EUROPOJ

Visa Europa nepaprastu susidomėjimu sekė Austrijos įvykius. Mat, dėl savo geografinės padėties Austrija vaidina Europos politikoje svarbų vaidmenį. Ji yra barjeras tarp Vokietijos ir Italijos ir turi sienas su Čekoslovakija ir Vengrija. Todėl kai kurie svarbūs laikraščiai nurodė, kad be reikalo Austrijos gyventojai naikina kiti kitą ir silpnina valstybę. Hitleriui pasakui bus lengva čia įsigalėti. Kiti laikraščiai net siūlė, kad tarptautinė kariuomenė užimtų kraštą ir įvestų ten tvarką, nes tarp kita ko Austrijoje sudėti kai kurių valstybių milžiniški kapitalai, kurie dabar yra pavojuje. Dėl Austrijos įvykių buvo ir užklauskimas Anglijos parlamente, į kurį buvo atsakyta, kad Anglija didžiausiu susidomėjimu seka įvykius ir susidaro iš jų atitinkamas išvadas.

Leldžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

SKELBIMŲ KAINA pagal susitarimą. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. **Telef.:** per Vyr. Štabą 56 nr. **KAINA:** visiems metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt., 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

Kr. Ap. Min. užuojauta dėl Belgų karaliaus mirties

Belgijos krašto apsaugos ministeriui Ponui Deveze

Skausmingai sujaudintas žinios apie tragingą karaliaus Alberto mirtį, kuri taip žiauriai paliečia jūsų kraštą, laikau pareiga savo paties ir visos Lietuvos kariuomenės vardu Tamstai pareikšti didelės ir gilios užuojautos jausmus. Mes labai liūdime drauge su didvyriškąja Belgų kariuomene dėl žuvimo jos tauriojo vado, kuris per nepamirštamąsias didžiojo karo kančias su nepalaužiamu pasitikėjimu yra nuvedęs ją į išvaduojamąją nugalėjimą.

Plk. Giedraitis,
krašto apsaugos ministeris.

Belgų krašto apsaugos ministerio padėka

Pulkininkui Giedraičiui, Krašto Apsaugos Ministeriui.

Belgų kariuomenės ir savo vardu reiškiu jums dėkingumą už tuos jausmus, kuriuos Lietuvos kariuomenė ir jūs teikėtės pareikšti dėl skausmingo gedulo, kuris mus taip žiauriai palietė, išplėšiant iš mūsų tarpo kilnų tautos sargą taikos metu ir kuris tragingose karo valandose garbingai vedė mus į pergalę.

Krašto Apsaugos Ministeris A. Deveze

Užuojautos dėl gen. Kalėjo mirties

Latvijos kariuomenės štabo viršininkui generolui Kalėjui mirus, krašto apsaugos ministeris plk. Giedraitis pareiškė užuojautos Latvijos karo ministeriui gen. Baluodžiui.

Vyriausiojo štabo viršininkas gen. lttn. Kubiliūnas — kariuomenės vadui gen. Penikiui.

Karo vadovybės vardu plk. lttn. Kirlys pareiškė užuojautos einančiam Latvijos atstovo pareigas p. Zivertui ir Latvių karo atstovui plk. lttn. Kuociniui.

Mūsų karo atstovas Rygoje gen. št. plk. Jakutis aplankė Latvių karo vadovybę ir pareiškė užuojautos mūsų karo vadovybės vardu ir visų svetimųjų valstybių karo atstovų vardu, esančių Rygoje.

Kr. Ap. Ministerį sveikino Vasario 16 d. proga

Latvijos karo ministeris gen. Baluodis

16-jų Nepriklausomybės sukaktuvių proga teiktės priimti mano nuoširdžiausius sveikinimus.

Estijos karo ministeris gen. Lill

Lietuvos valstybinės šventės proga siunčiu Jums Estų kariuomenės ir savo paties vardu širdingus sveikinimus ir geriausius linkėjimus.

Svetimųjų valstybių karo atstovai Vasario 16 d. iškilmėse

Be reziduojančių Kaune Latvijos ir SSSR karo atstovų plk. lttn. Kuocinio ir p. Tiagunov'o, Nepriklausomybės šventėje dalyvauti buvo atvykę ir kiti Lietuvai akredituoti karo atstovai: Estijos plk. lttn. Kohal'is, Anglijos majoras Firebrace, Amerikos majoras Štīp'as, Vokietijos plk. Hartmann'as, Švedijos majoras Brunsson'as su padėjėju lttn. Stanggren'u, Prancūzijos majoras Ganeval'is.

Vasario 15 d. 22 val. ponas užsienių reikalų ministeris visus karo atstovus pakvietė pas save praleisti vakarą.

Vasario 16 d. 10 val. 30 min. karo atstovai dalyvavo iškilmingose pamaldose Bazilikoje.

14 val. vyriausiojo štabo viršininkas generolas Kubiliūnas karo atstovus pakvietė pusryčių, kuriuose dalyvavo kariuomenės vadovybė ir mūsų aukštieji karininkai.

16 val. 30 min. karo vadovybė ir visi karo atstovai dalyvavo iškilmėse prie karo muziejaus.

Vakare karo atstovai buvo valstybės teatre per iškilmingąjį spektaklį.

Priėmimas pas Latvijos karo atstovą

Vasario 9 d. Latvijos karo atstovas Lietuvos plk. Kuocinis surengė pietus mūsų kariuomenės vadovybei, kuriuose dalyvavo krašto apsaugos ministeris plk. Giedraitis, vyriausiojo štabo viršininkas gen. lttn. Kubiliūnas, generalio štabo valdybos viršininkas gen. lttn. Gerulaitis ir kiti aukštieji kariuomenės viršininkai.

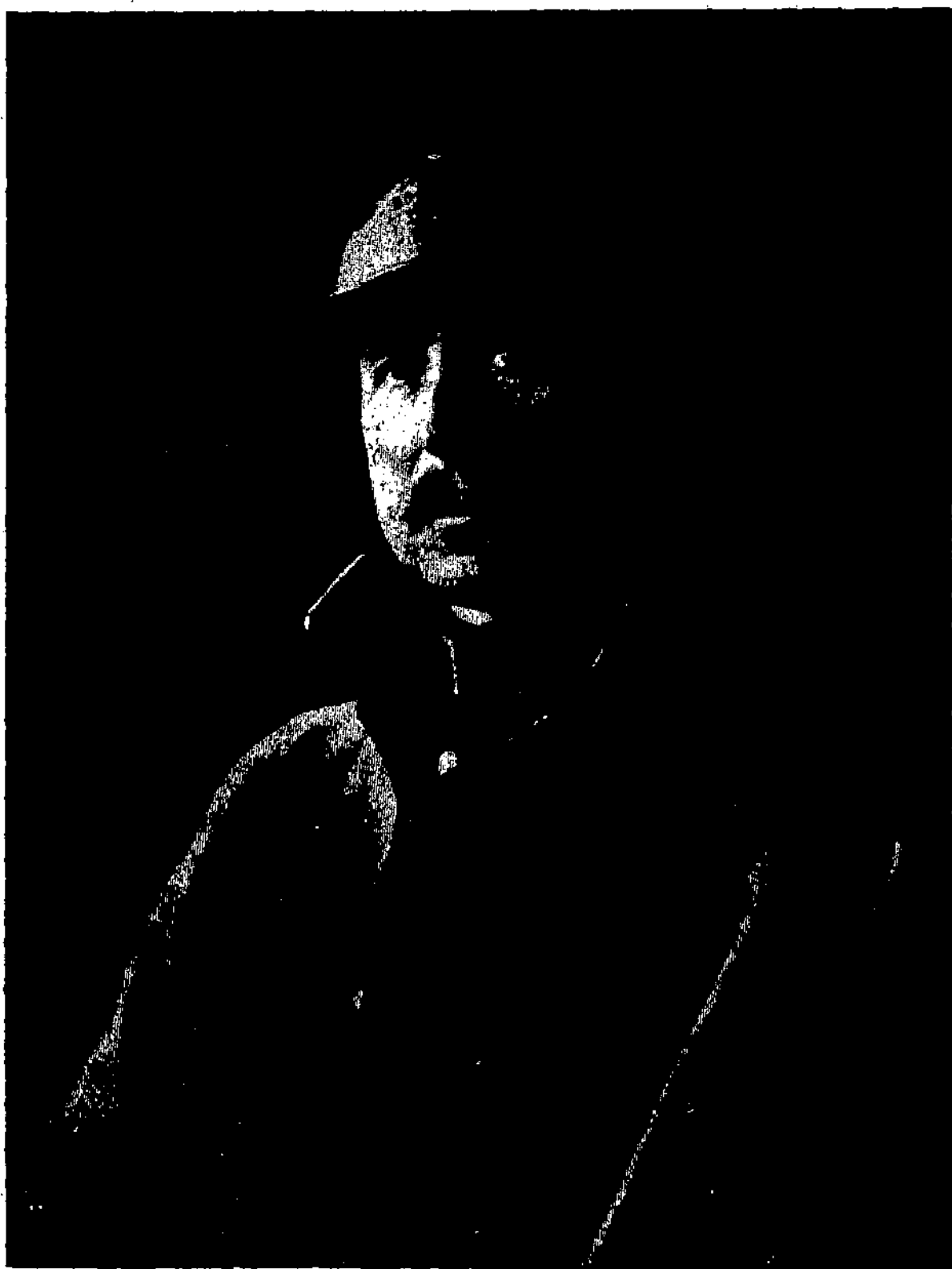
Aukos

A. a. kar. Antano Juozapavičiaus garbingo žuvimo už Lietuvos, o kartu ir Alytaus laisvę 15 m. sukaktuvių minėjimo dieną, vietoj vainiko, kar. Antano Juozapavičiaus vardo pamikliniams namams statyti alytiškiai paaukojo pinigais:

1) Alytaus aps. viršininkas, viešosios ir pasienio policijos tarnautojai	Lt. 150
2) Alytaus kelių rajono tarnautojai	„ 100
3) Aukšt. miškų mokyklos ir mokomasis urėdijos personalas	„ 50
4) Liet. Taisykl. Medžioklės ir žūklės d-jos v-ba	„ 100
5) Alytaus pašto tarnautojai	„ 37
6) Alytaus miesto savivaldybė	„ 100
7) Alytaus miesto savivaldybės tarnautojai	„ 31
8) Liet. taut. s-gos Alytaus apskr. ir Alytaus apylinkės valdybos	„ 100
9) Alytaus apskr. savivaldybė	„ 100
10) Alytaus apskr. ir valsčių savivaldybių tarnautojai	„ 100

Jo Didybė Belgų karalius Albertas I

Žiauri ir netikėta mirtis išplėšė iš simpatingosios belgų tautos jų Valdovą ir Vadą. Karalius Albertas buvo visam plačiam pasauly žinomas kaip vienas gambiausių politikų, mokslininkų ir karo vadų. Mokslininkas ir filosofas — jis buvo daugelio universitetų ir aukštųjų mokslo įstaigų garbės daktaras ir garbės pirmininkas. Jį neapsirinkant galima priskirti prie vienu žymiausių mūsų laikų šviesuolių. Jo aukštas tarptautinis autoritetas daugiausia buvo paremtas neginčytina valstybės reikaluose didele kompetencija ir aukštomis dvasinėmis savybėmis.

Belgų karalius Albertas I, kario uniforma fronte

Jis į Belgijos sostą atsisėdo netikėtai. Jaunystėje rengėsi mokslininko darbui. Paskutiniojo belgų karaliaus Leopoldo II sūnui mirus, sosto įpėdiniu buvo paskelbtas Leopoldo brolio, Flandrijos grovo Pilypo, vyresnysis sūnus, bet ir tas mirė; tik tuomet įpėdiniu tapo jaunesnysis Pilypo sūnus Albertas.

Gimė karalius Albertas 1875 m. balandžio 8 d. o Belgijos sostą užėmė 1909 m.

1900 m., kaip sosto įpėdinis, vedė Bavarijos karaliaus dukterį Elzbietą, iš Gogencolernų giminės. Tuo būdu buvo susigiminiavęs su vokiečių kaizeriu. Nežiūrint giminystės ryšių, jis nusimanė vokiečių pavojų ir viską darė, kad Belgijos neutralitetą apsaugotų.

Ilgai čia reikėtų pasakoti, kaip ir kodėl vokiečiai tą neutralitetą sulaužė. Iš vokiečių pusės buvo daug klastos. Visą laiką jie įtikinėjo belgų vyriausybę,

kad Belgijai pavojus negresia, ir staiga pasiuntė ultimatumą, dėl kurio reikėjo pasisakyti per kelias valandas. Belgai atmetė vokiečių reikalavimus praleisti jų kariuomenę per belgų teritoriją.

Albertas savo kalboje parlamente gražiai mokėjo išreikšti visos savo tautos jausmus ir nusiteikimą:

„Jei svetimas kraštas, nesiskaitydamas su neutralitetu, kurio reikalavimus mes tiksliai pildėme, smurtu brausis į mūsų teritoriją, jis ras visus belgus susitelkusius apie savo valdovą, kuris neišduos ir kuris niekuomet nenusižengs konstitucijos priesaikai, ir apie savo vyriausybę, kuria pasitiki visa tauta. Aš pasitikiu mūsų likimu: kraštas, kuris ginasi, yra viso pasaulio gerbiamas, toks kraštas nežūsta...“

Ir Belgija nežuvo. Karalius pats stojo savo kariuomenės priešaky ir jai per visą karą vadovavo. Sunkios atėjo dienos mažajam Belgijos kraštui. Beveik visa teritorija buvo priešo užimta ir turėjo pakelti žiaurios okupacijos vargus. Tik mažas krašto kampelis pasiliko karaliaus ir jo vedamosios kariuomenės žinioje.

Apie karaliaus Alberto sumanumą, drąsumą, jo kariškas vertybes sunku čia trumpai pasakyti. Apie jį stačiai legendos susidėjo. Nepailstamos energijos ir aktyvios dvasios jis visur pirmas ir paskutinis: atlieka vado pareigas, pats žvalgo frontą, pakilęs lėktuvu, inspektuoja kariuomenės dalis pirmoje apkasų linijoje.

Karas baigiasi. Išlaisvindamas kaimus ir miestus, tautos mylimasis valdovas grįžta į sostinę.

Ištikimas konstitucijai pirmiausia skuba į tautos atstovų rūmus „duoti apyskaitą“. „Ponai, sako jis, aš atnešu jums mūsų kariuomenės sveikinimus. Mes ateinam iš Yser'o apkasų.“

Grįžta tremtiniai, kraštas pradeda atsikvėpti, bet visas jis nualintas, apiplėštas, politiškai suskaldytas. Tautos džiaugsmas didelis, bet visų nervai sujaudinti, pakrikę, skurdas ir palaidumas visur viešpatauja. Kaip išvengti įvairių sukrėtimų ir suiručių, kurie palietė tiek daug kraštų?

„Ponai, sako jis savo įžanginėje kalboje, tarp visų kitų šio karo pamokų visų reikšmingiausia kadaise turtingų kraštų politinė ir socialinė netvarka. Tvarka yra socialio gyvenimo pagrindas, be jos gyvenimas negali plėstis. Bet gera tvarka negali remtis vien prievarta, ji turi būti visų susiklausyme...“ Jis sugebėjo tą susiklausymą įkvėpti ir įgyvendinti. Jis buvo iš tokių apsišvietusių monarchų, kurie suprato esamojo gyvenimo dvasią ir reikalus ir savo iniciatyva pats tuoj pravedė visą eilę teigiamų reformų (vienodas balsavimo teises, visą eilę socialių ir ekonominių įstatymų, prancūzų ir flamandų kalbų lygybę ir t. t.).

Tos reformos dar labiau sustiprino ir karaliaus būseną ir išvedė darbščiąją belgų tautą iš vidaus sukrėtimų pavojaus. Visų luomų ir sluoksnių buvo gerbiamas ir mylimas karalius Albertas. Labai paprastas ir kuklus — jis buvo visam krašte populiariausias asmuo. Sportsmenas — jis visur važinėdavo dažnai vienai vienas, be jokios apsaugos. Ypač buvo pamėgęs kalnų sportą. Šioj sporto šakoj jis buvo vienas žymiausių visam pasauly.

Iškilmės prie Karo muziejaus. Iš kairės, priešaky — kr. aps. min. plk. Giedraitis; toliau: V. D. garbės knyga ir paveikslas
Gaulios foto

Lietuva moka sava išlaikyti ir nugalėti, bet ne keršyti

Vasario 16 d. paminėjimas Lietuvoje ir užsienyje. Atidarytas Vytauto Didžiojo muziejus. Paminėjimas Karininkų Ramovėje ir pulkuose

Lietuvos nepriklausomybės 16 metų sukaktuvės vasario 16 d. labai plačiai ir iškilmingai buvo paminėtos visoje Lietuvoje, kituose kraštuose lietuvių kolonijose ir užsienyje. Visuose Lietuvos miestuose, miesteliuose ir daugelyje kaimų plevėsavo tautinės vėliavos, namų langus, vitrinas, balkonus puošė Vytis, Vytauto Didžiojo, dr. Jono Basanavičiaus, Tautos Vado Antano Smetonos paveikslai, Vytauto Didžiojo laikų Lietuvos žemėlapiai ir Nepriklausomybės akto tekstai. Visur buvo rengiamos iškilmingos eisenos, sakomos patriotinės kalbos, pagerbti žuvusieji už Lietuvos laisvę bei Vilnių, vakare daug kur suvaidinti atitinkami veikalai.

Tačiau didžiausias ir įspūdingiausias vasario 16 d. paminėjimas buvo laikinojoje sostinėje Kaune. Iškilmės pradėtos pamaldomis visų tikybų maldų namuose. Ypač iškilmingos pamaldos buvo Kauno archikatedros bazilikoje, kur mišias laikė arkivyskupas - metropolitas Juozas Skvireckas. Pamaldose dalyvavo Vyriausias ginkluotųjų jėgų viršininkas Valstybės Prezidentas Antanas Smetona, visi ministerių kabineto nariai, diplomatinis korpusas, aukštoji kariuomenės vadovybė, svetimų valstybių Lietuvai akredituoti karo atstovai, Kauno įgulos kariuomenės dalys ir pilnutėlė bazilika žmonių.

Karaliaus Alberto asmeny nustoja daug ne vien belgų tauta, nustoja ir pasaulis žymaus ir įtakingo tarptautinėje politikoje valstybės vyro.

Verta pažymėti, kad po karo daugeliui sostų sugriuvus, monarchijos principas dar išsilaikė. To principo išlaikymui daug reikšmės turėjo kilni Jo Didybės Alberto asmenybė.

Lietuva turi daug ryšių su simpatingąja belgų tauta, ypač mūsų kariuomenė. Štai kodėl ji iš visos širdies prisideda prie belgų tautos sielvarto.

Pavakare ties Karo muziejum susirinko didžiausios kauniečių minios. Gretimai muziejaus — Duonės laičio gatvėje — išsirikiavo kariuomenės ir šaulių garbės kuopos. Visuomenės organizacijų ir studentų korporacijų bei draugijų vėliavų miškas apsupo Valstybės Prezidento Antano Smetonos atvaizdu ir atitinkamais paveikslais išpuostą Laisvės statulą. Lygiai 16½ val. atvykę ministeris pirmininkas Juozas Tūbelis ir krašto apsaugos ministeris plk. Giedraitis, lydimi aukštųjų karininkų, pasisveikino su kariuomenės ir šaulių garbės kuopomis. Tuo pačiu metu į Karo muziejaus sodelį atvyko visi ministrai, viceministrai, diplomatai, karo vadovybė, daug karininkų ir visuomeninių organizacijų atstovai.

Iškilmėms prasidedant, iš karo muziejaus buvo iškilmingai išneštas 1930 metais visą Lietuvą apkeleavęs Vytauto Didžiojo paveikslas ir Vytauto Didžiojo garbei atminti knyga. Paveikslą išnešė Vytauto Didžiojo komiteto nariai: plk. Braziulevičius, plk. lt. Augustauskas ir mjr. Ardickas, lydimi kariūnų ir šaulių garbės sargybos. Gerbiant žuvusius dėl Lietuvos laisvės, didingai skambant Laisvės varpui, krašto apsaugos ministeris plk. Giedraitis, generalinio štabo valdybos viršininkas gen. lt. Gerulaitis, Karininkų ramovės pirmininkas plk. Skučas ir e. 5 p. D. L. K. Kęstučio pulko vado p. gen. št. plk. lt. Raštikis prie žuvusiems paminklo padėjo vainikus.

Į aukštuosius iškilmių dalyvius, karius, šaulius ir tūkstantinę minią, gražia, turininga kalba prabilo teisingumo ministeris Aleksandras Žilinskas, pažymėdamas, kad tūkstančiai susirinkę prie žuvusiųjų karčių paminklo nusilenkti tiems, kurie yra savo gyvybę atidavę, kad mes galėtume laisvi gyventi. Su jais šią valandą 3 milijonai lietuvių tėvynėje ir tie, kurie yra likimo į tolimus, svetimus kraštus nublokšti, minėdami savo tautos didįjį laimėjimą, susikaupia, atiduoda pagarbą žuvusiems ir atsigręžta į tą praeitį, kurioje yra mūsų dabartis kurta. Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas — tai visos tautos pastangų, kančių ir lūkesčių vainikas. Prieš pusketvirtą šimto metų, Lietu-

vos didikai, susižavėję pietų kaimynu, suvilioti sudarė pragaištingą Liublino uniją, supančiodami save, kitų paniekai pastatydami savąjį kraštą. Per bažnyčią, miestus ir dvarų rūmus peršama ir varu brukama lenkų kalba neįstengė nutildyti lietuviškos kalbos skambėjimo; tuščias lenkų puošnumas neapakinio lietuvio: jis liko kuklus, tiesus, tik labiau užsidarė savyje, sąjūngai prisimindamas praeitį, kaupdamas jėgas ateičiai. Ir amžius laisva buvusi lietuvių tauta, nors ir pakliuvo į svetimųjų priespaudą, bet dvasioje laisva ir išliko. Ta jos laisvės dvasia rūseno paniekintose kaimiečių lūšnose ir galingai išsiverždavo dar nuo tautos nenu-tolusių didikų darbais. Tautos mokykla buvo lietuvių motina prie burzgiančio ratelio. Ir ta mokykla davė naujus tautos pranašus, dainus — didiems žygiams skatinti, vadus — naujais keliais vesti. Jų paskleistos idėjos ir dainos, iš vargo supintos, lekiančios iš kaimo į kaimą pas jaunos, senus, visus prikelia iš gilaus miego, uždega širdis, atskleidžia lietuvių kalbos begalinius turtus. Nuo patrankų trenksmo sudrebėjus žemei, Lietuva virto dviejų milžinų — Rusijos ir Vokietijos — kovų lauku. Lietuviai pajuto, kad šis pragaras, tai paskutinis jų mėginimas. Tautos dvasia nerimsta ir rengiasi tarti pasauliui savo žodį. Toliau, ministeris Žilinskas priminęs nepriklausomybės kovų darbus Vilniuje, Rusijoje, Skandinavijoje, Šveicarijoje, Anglijoje, Amerikoje, suvažiavimų, konferencijų nutarimus Lozanoje, Petrapilyje, Stokholme, Vašingtone, peržvelgęs didžiojo karo baisenybes ir 1918 metų tarptautinę padėtį, mūsų savanorių atviras kautynės su priešais dėl Lietuvos laisvės, dabartinę paraku bei dujomis kvepiančią pasaulinę atmosferą, užakcentavo, kad lietuviai, iškėlę galvą, jos daugiau nenuleis. Jis budriai budi pajūryje ir, telkdamas jėgas, žvelgia į nutryptą Gedimino kalną. Ir tautos dvasia, viena ir galinga, vėl didžiojo tautos karžygio Kęstučio žodžiais sušunka: „Lietuva moka sava išlaikyti ir nugalėti, bet ne keršyti!“

Po ministerio Žilinsko kalbos, paveikslais, Vytimi ir Gedimino stulpais išpuoštas Karo muziejus bei kiti sodelio paminklai sužibo tūkstančiais iliuminacijų, galingai suskambėjo Laisvės Varpas ir Tautos himno garsai. Iškilmingai nuleidus vėliavas, kariuomenės ir šaulių garbės kuopos, iškilmių maršu, praėjo pro aukštuosius svečius.

Pagerbus žuvusius, iškilmės tęsėsi naujuose Vytauto Didžiojo muziejaus rūmuose, į kuriuos didžiule eiseną įneštas Vytauto Didžiojo paveikslas. Pašventinę naują muziejaus būstinę, kan. prof. Bl. Čėsnys pasakė trumpą žodį, pažymėdamas, kad visados turime žinoti, jog ne tik kardo ašmenimis laikėsi ir laikosi mūsų šalis. Dar yra ir kitų svarbių dalykų. Šie rūmai yra laisvės atminimo simbolis, jie vaizduoja pasiryžimą, kad, drauge su laisve, turime gerbti ir mūsų kultūrinius lobius, kad šie rūmai visados turi priminti tai, kas yra kilnu tautoje.

Šiame muziejuje pradedant pirmą iškilmingą posėdį, buvo atsistojimu pagerbti mirusieji aktingi muziejaus statymo bendradarbiai: kan. Tumas, prel. Maijonis, prof. Alekna, prof. Yčas, rašytojas Minclovas, kurie aukomis, gyvu darbu, raštais ir patarimais daug padėdavo muziejaus statymą realizuoti.

Vytauto Didžiojo komiteto pirmininkas švietimo ministeris inž. K. Šakenis muziejaus atidarymo kalbo-

je nurodė muziejaus statymo idėjos atsiradimą, jos įkūnijimą ir pažymėjo, kad šio muziejaus lankytojai, pamatę visa tai, kas yra brangu lietuvių sielai, prisimins ir tuos senovės laikus, kada Lietuvos gyvenimą ir Lietuvos valstybę tvarkė mūsų garsieji kunigaikščiai, mūsų Vytautas Didysis ir toki atminimai įamžins Vytauto Didžiojo vardą, lankytojuose sužadins tam mūsų didvyriui pagarbą. Muziejaus eksponatai galės vaizdžiai parodyti mūsų garbingą senovę, Lietuvos vergijos laikus, atgimimo ir nepriklausomo gyvenimo laikotarpius. Be to, čia dar norima surinkti visa, kas yra charakteringa mūsų tautai, kuo mūsų liaudis puošėsi kasdieniniame gyvenime ir iškilmingomis dienomis, darbo ir poilsio metu. Čia sau vietą ras ir šių dienų mūsų tautos meno kūriniai. Yra gyvas reikalas surinkti ir čia išstatyti brangius eksponatus, kurie išskirstyti netinkamuose būstuose, muziejėliuose, sandėliuose ir privačiuose butuose.

Po ministerio Šakenio kalbos sugrota Vytauto Didžiojo giesmė.

V. D. komiteto sekretorius plk. Braziulevičius pranešė apie Vytauto Didžiojo paveikslo kelionę po Lietuvą ir skaičiais charakterizavo Vytauto Didžiojo muziejaus kūrimąsi. Iškilmingas posėdis baigtas tradicine Vytauto Didžiojo paveikslo kelionių malda, kurią perskaitė plk. Braziulevičius, ir Tautos himnu.

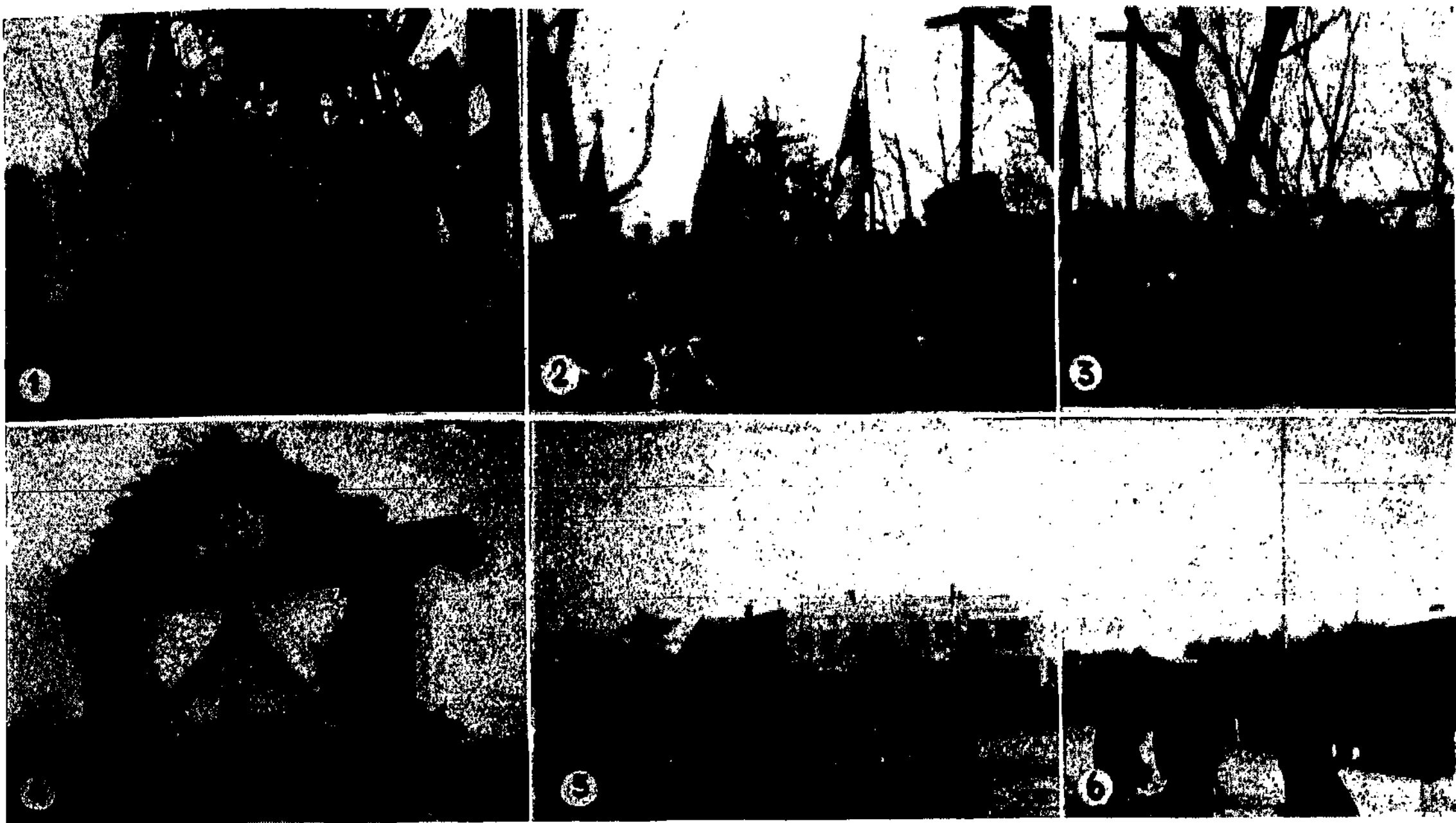
Karininkų ramovėje vasario 16 d. sukaktuvės buvo paminėtos plk. Lankoronskio turininga paskaita, kurioje buvo išdėstytas teisinis Lietuvos valstybės kūrimosi procesas. Prieš paskaitą, Ramovės pirmininkas plk. Skučas savo įžangos žodyje apibrėžė nepriklausomybės akto paskelbimo sąlygas, pažymėdamas, kad tas aktas buvo apgintas tik visos tautos jėga. Už vyriausią ginkluotą jėgų viršininką Valstybės Prezidentą sušukta griausmingas „valio!“. Dalyvavusieji karininkai atsistojimu pagerbė vasario 14 d. mirusį Latvijos vyriausiojo štabo viršininką gen. Kalejs, kuris buvo vienas palankiausių mūsų tautai. Tuo pačiu Latvijos karininkams pareikšta užuojauta.

Kauno įgulos pulkuose nepriklausomybės sukaktuvės paminėtos pamaldomis, atitinkamais pranešimais ir paskaitomis. Be to, vasario 16 d. plačiai paminėta valstybės radiofone, įvairiose miesto salėse ir valstybės teatre.

Užsienyje šiemet nepriklausomybės 16 metų sukaktuvės buvo itin plačiai paminėtos. Latvijos, Estijos, Suomijos, Skandinavijos, Čekoslovakijos, Šveicarijos, Italijos ir kitų kraštų radiofonai davė net atskirus pusvalandžius paskaitoms ir lietuviškai muzikai, o spauda paskyrė nemažai straipsnių. Iš Rygos radiofono kalbėjo apie Lietuvą, be kitų ir Latvijos ministeris pirmininkas Blodniekas. Daugelyje užsieniuose vasario 16 d. proga pasakytose kalbose ir spaudoje buvo ypatingai užakcentuota, kad Lietuva per nepriklausomo gyvenimo keliolika metų labai daug nudirbo ekonominėje, kultūrinėje ir politinėje srityje, visais požiūriais yra parodžiusi tokį pajėgumą bei pajėgumą gyventi nepriklausoma, kad negali būti jokios baimės dėl Lietuvos ateities.

J. Senkus

**Priešo aviacija — didžiausias ramių gyventojų pavojus.
Stiprinkime savąją! L. A. K.**

Iškilmingas karininko Juozapavičiaus 15 m. mirties sukakties paminėjimas Alytuje: 1. kar. Juozapavičiaus kapas Alytaus kapinėse, 2. vyr. št. virš. gen. ltn. Kubiliūnas kalba prie kar. Juozapavičiaus kapo, 3. karininkai ir visuomenė kapinėse, 4. kar. Juozapavičiaus mirties vieta ant Alytaus tilto, 5 ir 6. Alytaus įgulos dalių paradas *Grušnio foto*

Prie karžygio kapo

Karininko Juozapavičiaus mirties 15 m. sukaktuvių paminėjimas Alytuje. Aukštoji karo vadovybė iškilmėse. Reikšmingos kalbos. Pulko paradas.

Du mediniai stulpai, skoningai apipinti žaliomis eglių šakelėmis, vienas papuoštas Vyčiu, antras — Vyčio Kryžiumi, stovi ant Alytaus senojo tilto vidurio ir kiekvienam praeiviui byloja, kad šią vietą dėl tėvynės laisvės sulaistė narsaus Lietuvos karžygio jaunas kraujas. Tai garbingos atminties karininko Antano Juozapavičiaus žuvimo vieta. Aplinkui čia nematyti didingo, puošnaus karžygiui paminklo, tačiau tie du kuklūs, paprasti mediniai stulpai, tas senas tiltas per Nemuną lietuviui aiškiai kalba apie jautrią tėvynės meilę, tokį pasiaukojimą tautos laisvei ir garbei ginti, kokį mums parodė pirmoji laisvosios Lietuvos karininkų auka.

Vasario 13 d. šią auką iškilniai pagerbė mūsų kariuomenė, Alytaus įgula ir gausiai susirinkusi dzūkų visuomenė.

Iš Kauno į iškilmes nuvyko vyriausiojo štabo viršininkas gen. ltn. Kubiliūnas, generolai: Gerulaitis, Tamašauskas, Sutkus, vyriausiojo štabo skyrių viršininkai, I pėst. divizijos vadas plk. Skučas, 1 ir 2 pėst. pulkų vadai: plk. Reklaitis ir plk. Čaplikas, velionies ginklo ir kovos draugai.

Po pamaldų, organizacijų vėliavos apsupo čia pat prie bažnyčios esantį karininko Juozapavičiaus kapą. Pulko orkestras sugrojo „Marija, Marija“. Į didžiulę minią, tėvynės gynėjo pagerbti susirinkusią, reikšminga kalba prabilo vyriausiojo štabo viršininkas gen. ltn. Kubiliūnas, pažymėdamas, kad susirinkome čia Dievui maldų sudėti ir galvas nulenkti prieš mūsų brangios

atminties karininką Juozapavičių, kurio tik kūnai čia guli, o dvasia mumyse gyvena. Toji dvasia yra visos lietuvių tautos karžygiškumo jėga, mumyse ugdanči patvarias sielas, stiprias asmenybes, akinanti visus kilniai dirbti tėvynei. Iš ilgos priespaudos, kančių, nusiylimų ir tamsos periodo laisvam gyvenimui besikeliančiai Lietuvai apginti, reikėjo daug aukų, brangių gyvybių sudėti ant tėvynės išpirkimo aukuro. Kada kaupiamės prieš karininką Juozapavičių, tai jo asmenyje simbolizuojame visus, žinomus ir nežinomus karžygius, kurie mūsų išsivadavimo kovose savo krauju ir gyvybe sumokėjo. Tegul niekas nepamiršta, kad laisvę, nepriklausomybę ir su jomis susijusias visas vertybes mes turėjome atkariauti ir tik kariaudami laimėjome. Tai tegul ypač gerai atsimena jaunesnioji karta, kuri anuo laiku dar buvo nesubrendusi, o šiaudien jau stoja toliau varyti Lietuvos statybos darbą. Senesnioji karta ne tik protu, bet jausmais ir širdimi supranta, kaip nepriklausomybė yra brangi, ką reiškia jos neturėti. Visa tauta turime suprasti ir jausti nepriklausomos savarankiškos Lietuvos reikšmę. Kas pergyveno svetimųjų jungą, kas patyrė visus suvaržymus, tas žino svetimųjų žvėrišką sauvaliavimą Lietuvoje, kas žino visus profesinius, ekonominius, dvasičius lietuvių tautos varžymus, kas skurdo, kentė dėl tikėjimo laisvės, dėl gimtosios kalbos, savo rašto, dėl savo tautybės — tam savosios nepriklausomybės idealas visados pasiliks aukščiausias tikslas, dėl kurio reikia pasišvęsti ir visa paaukoti. Valstybė yra aukščiau už viską, aukščiau už atskiras klases, atskiras politines sroves ir visuomenės luomus. Šitaip turi būti auklėjama ir išauklėta tauta. Viskas tėvynei. Visų energija ir darbas — jos gėriui pakelti, visų mintis ir kūryba — jos klestėjimui ir garbei.

Peržvelgęs dabartinių neramių laikų galimus sukrėtimus, vyriausio štabo viršininkas toliau pažymėjo, kad šiais laikais kariškojo pajėgumo dydis, yra viso krašto dvasinių ir medžiaginių turtų dėjinys, kad dabar kariauja ne viena kariuomenė, bet visa tauta. Šiąja mintimi įsisąmoninkime visi, kurie turime bet kurią atsakomybę. Visuotinės mobilizacijos atveju visi, kurie nėra kovotojų eilėse, turi dalyvauti valstybės gynimo darbe, su meile ir pasišventimu, atlikdami savo pareigas, turi būti sukaustyti ta pačia geležine drausme. Kada tautai muša lemiamoji valanda gyventi ar mirti, negali būti asmeninių reikalų ir asmeninių gėrybių. Viskas tėvynės ir valstybės. Visų karo priemonių, išteklių ir visos veiklos parengimas negali būti atsitiktinis dalykas. Jau taikos metu reikia kruopščiai, planingai, atsidėjus parengti visų įstaigų karo planą ir visų įstaigų tą parengiamąjį darbą suderinti. Tėvynės atsparumo ugdymo darbas duoda tautos gyvenimui prasmę bei turinį. Tėvynė gyvens, klestės ir turės, jei visų mintys bei energija bus skiriamos jai ir jos saugumui. Mūsų gamtinis pajėgumas yra didelis, tik mūsų energija dar nepaliesta kūrybos darbui ir mūsų pastangos dar nesuderintos. Mes dar tebegalvojame siaurojo „aš“ ribose. Ne tik atskiri luomai ar įstaigos, bet ir ištisos vadybos linkusios apsirėžti vien savo vadinamais tiesioginiais uždaviniais, negalvodamos, kiek tai svarbu krašto gynimo reikalams. Auklėjimas, mokslinimas, visų valstybės ir privačių įstaigų sutvarkymas bei darbas turi būti pagrįstas tėvynės gynimo idėja. Tos idėjos nereikia bijoti, nes tai ne militarizmas, bet mūsų nepriklausomo gyvenimo laidas.

„Semkimės dvasinės stiprybės iš tų, kurie savo darbu ir pavyzdžiu patraukė dar taip neseniai mūsų nepriklausomybės atkariautojus. Sakome, jie ėjo menkai apsirengę, nevisada pavalgę, menkai apginkluoti, neišmokyti, vedini vien švento pasiryžimo atstatyti Lietuvą. Tai nėra taip sau posakis. Tai yra visas gilusis dvasinio pajėgumo turinys. Laimėjome. Tie, kurie už tą laimėjimą savo gyvybę atidavė, ramiai ilsisi Lietuvos žemėje. Bet žinokime, kad tie, kurie žuvo kautynių lauke, yra toji jėga, kurią vadiname karžygiškumu, kuri tautai davė laisvę ir gyvenimą. Juozapavičiaus vardas jau virto tuo mūsų karžygiškumo simboliu. Jo asmenyje lenkiamės prieš visus, už

mūsų kraštą galvas padėjusius“ — baigė gen. lt. Kubiliūnas.

Suskambo karo orkestro grojamas Tautos himnas ir pasigirdo patrankų saljutas.

Kalbėdamas 1 pėst. pulko vadas plk. Rėklaitis pažymėjo, kad Juozapavičius buvo vienas pirmųjų kovotojų, kurie pasiryžimo vedini grūmėsi su gausiais priešais. A. a. Juozapavičius buvo vadas, kuris kovojo pirmose eilėse ir, kuris traukėsi paskutinis. Jis davė pasiaukojimo ir drąsos pavyzdį, kuris pirmam pulkui, o taip pat ir visiems, yra testamentas.

2 pėst. pulko vadas plk. Čaplikas, ginklo draugų vardu, pabrėžė, kad Juozapavičius jau 1917 m. nenuilstamai dirbo tėvynės laisvės darbą, organizuodamas mūsų kariuomenę tolimuose rusuose. Lietuviškosios kariuomenės suformavimas yra didelis velionies nuopelnas.

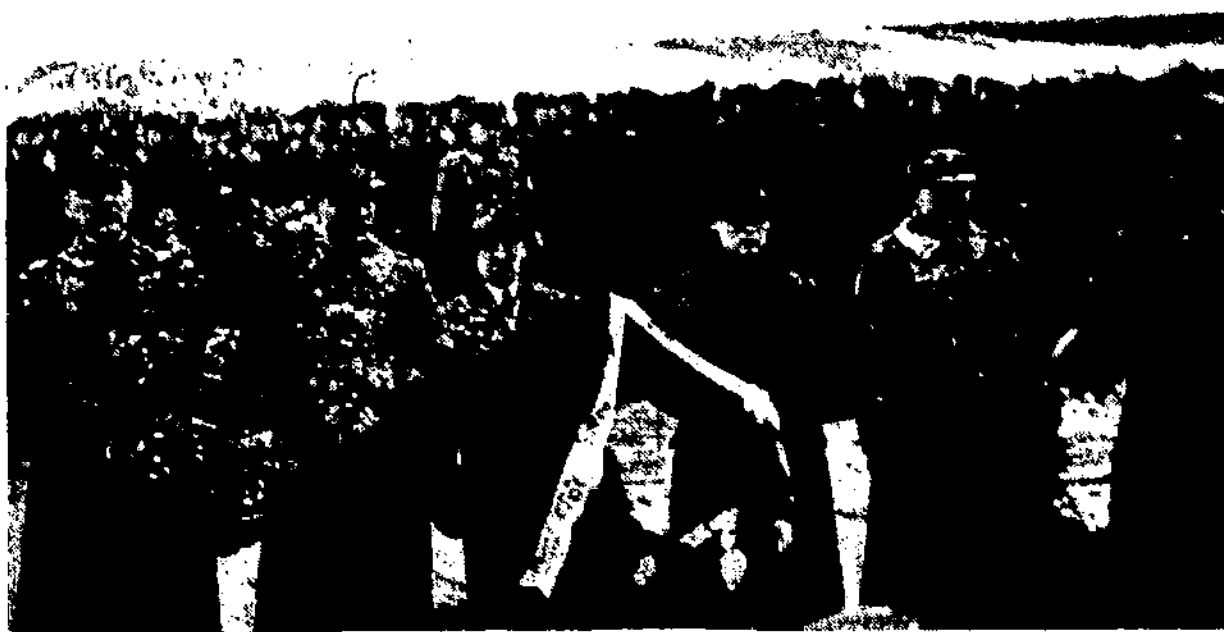
Dar kalbėjo apskrities viršininkas Jurgelys, savanorių vardu dir. M. Miškinis ir burmistras Žilinskas, kuris ypatingai užakcentavo, kad iš Rusijos Juozapavičius grįžo ne pas tėvą, seserį, bet į Vilnių, kur tuo laiku virte virė Lietuvos organizavimo darbas. Iš ten jis buvo paskirtas į Alytų. Lyg ateitį numatydamas, jis, išvykdamas iš Vilniaus, į savo dienyną įrašė: „Sūdiev, Vilniau!... Gal ir daug teks nukentėti, daug ašarų ir kraujo pamatyti. Gal tu į lietuvių pardavikų nelaisvę pakliūsi ir būsi prie ko nors priskirtas. Būk ramus. Neilgam! Išvaduos tave Lietuvos sūnūs“.

Grojant gedulo maršą, prieš 15 metų išdygusį Juozapavičiaus kapą vėl užklojo krašto apsaugos ministerijos, karininkų ramovės, 2 ulonų D. L. K. Birutės pulko, savanorių, šaulių, kitų organizacijų bei įstaigų vainikai. Šis įvykis daugelio žmonių akyse ašaras išspaudė, o buvęs vienas kitas Juozapavičiaus pulko karys-savanoris sunkiai, gailiai vaitojo...

Prie karžygio kapo pagerbus jo atminimą, buvo pulko, šaulių, savanorių ir organizacijų su vėliavomis paradas, kurį priėmė vyriausiojo štabo viršininkas gen. lt. Kubiliūnas.

Norėdama įamžinti savo gynėjo vardą, dėkinga dzūkų visuomenė, Alytuje mano pastatyti gražius karininko Juozapavičiaus vardo paminklinius namus.

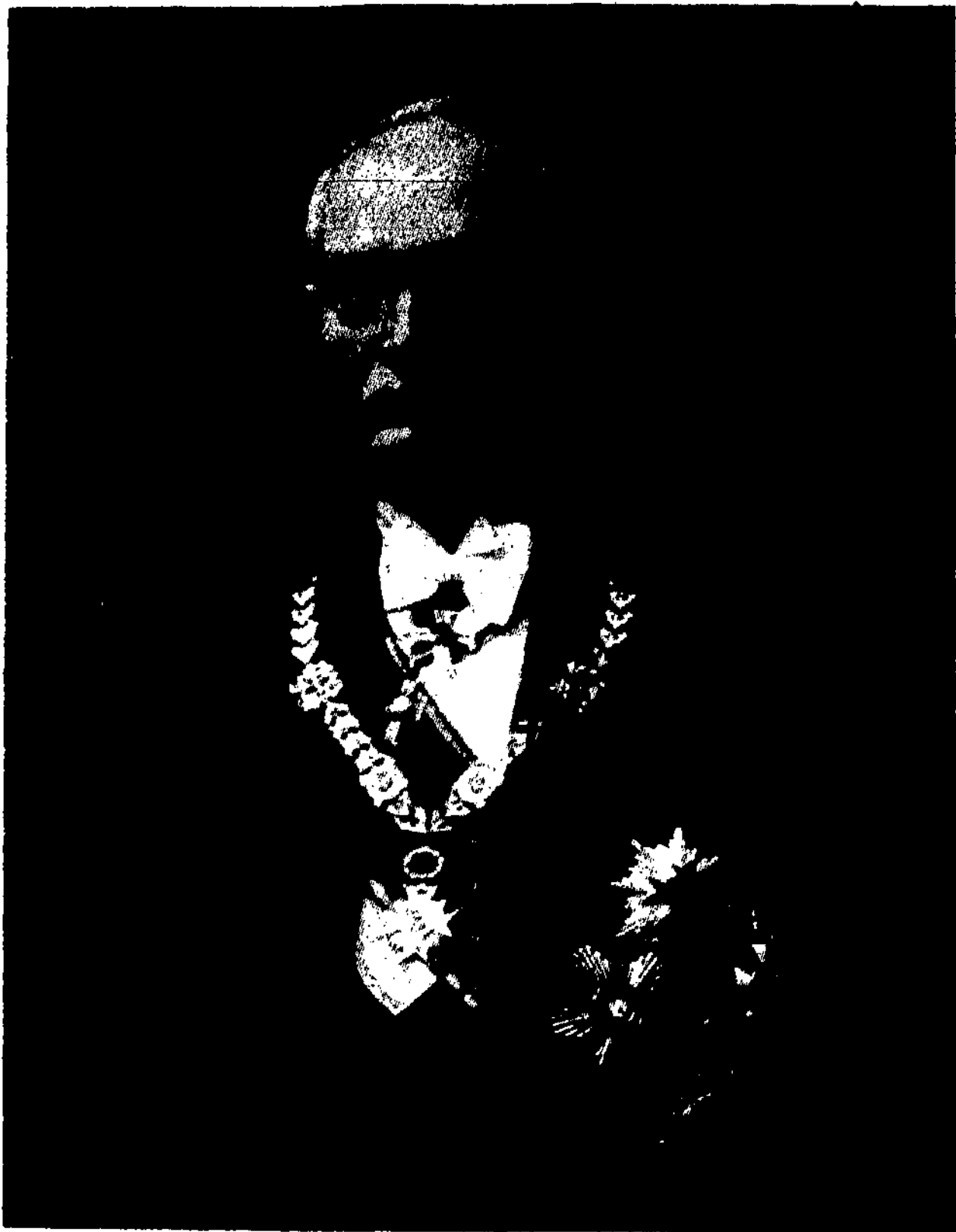
J. Senkus

Vasario 11 d. iškilmingai paminėtos kareivio P. Lukšio 15 m. mirties sukaktuvės: kairėj — kariuomenės ir visuomenės atstovai su vainikais, dešinėj — paminklas Taučiūnų laukuose *Ardicko foto*

Estijos. 16 metų nepriklausomybės sukaktuvės

Vasario 24 d. sukanka 16 metų nuo Estijos nepriklausomybės paskelbimo dienos. Tauta, daug amžių vergavusi, jau 16 metų gyvena nepriklausomai ir pati sėkmingai tvarko savo reikalus.

K. Pääs, Estų Valstybės Galva

Kas supranta vasario 16 dienos reikšmę mums lietuviams, tas puikiai supras vasario 24 dienos reikšmę ir estų tautai.

1918 m. vasario 24 d. estų tautos taryba aktu paskelbė Estiją nepriklausoma valstybe. Bet pažiūrėkim, ar tuo paskelbimu ir buvo nepriklausomybė įgyta? Ne. Estai, kaip ir mes lietuviai, turėjo nepriklausomybę ginklu iškovoti.

1918 m. vasario 20 d. įžengė į Estijos teritoriją vokiečių kariuomenės dalys, o vasario 24 d. užėmė Estijos sostinę Talliną. Iš pradžių vokiečiai nelietė jau anksčiau susikūrusių estų tautinių kariuomenės dalių, bet vėliau, vietiniams vokiečiams dvarininkams reikalaujant, estų tautinės kariuomenės dalys buvo nuginkluotos ir paleistos. Tačiau estai nenusiminė. Jie ėmė savo kariuomenę organizuoti slapta. Buvo įsteigta iš buvusių kariuomenės dalių karininkų slapta kariška organizacija, pavadinta „Savisauga“. Tai organizacijai vadovavo generolas Piddler'is.

Vokiečiams neilgai teko Estijoje šeiminkauti. Rudenį, tais pat metais, vokiečių kariuomenės dalys pradėjo irti. Estai pajuto, kad atėjo jiems laikas vėl atgaivinti savo tautinę kariuomenę. Greit atgijo iš slaptosios kariškos organizacijos „Savisauga“ buvu-

sios tautinės kariuomenės dalys. Tai buvo pirmutinės savanorių dalys, iš kurių vėliau išaugo galinga estų kariuomenė.

Pirmutinės savanorių dalys neturėjo pakankamai nei ginklų, nei maisto, nei apdaro, nes vokiečiai kraštą gerokai buvo nualinę. Slaptoji kariška „Savisaugos“ organizacija apie bent kokių išteklių parengimą, vokiečiams tebešeimininkaujant, negalėjo nė pamanyti.

Vokiečiams traukiantis, į Estijos teritoriją pradėjo veržtis bolševikų gaujos. Dar tais pačiais 1918 m. lapkričio 28 d. ties Narva įvyko tarp besiveržiančių bolševikų ir estų savanorių dalių pirmosios kautynės. Nors estų savanoriai nepaprastai karžygiškai gynėsi, bet prieš daugiau stipresnį priešą negalėjo atsilaikyti ir buvo priversti trauktis krašto gilumon. Traukėsi narsiai kaudamiesi dėl kiekvieno miestelio, dėl kiekvieno kaimo. Besitraukdamos estų savanorių dalys ne tik nenyko, bet sparčiai augo, nes sava-

Gen. Lill, Estų karo ministeris

norai šimtais plaukė į kariuomenę. Be to, estų vyriausybė paskelbė mobilizaciją, kuri turėjo didžiausį pasisekimą, nes estai gerai suprato, jog be stiprios kariuomenės nepriklausomybės neiškovos. Tuo būdu per palyginamai trumpą laiką estams pasisekė sudaryti galingą kariuomenę, kuri ne tik sulaukė bolševikų veržimasi gilyn į Estijos teritoriją, bet pati pradėjo juos pulti ir per porą, maždaug, mėnesių galutinai išvijo iš savo teritorijos. Karas su bolševikais truko iki 1920 metų sausio mėn. Taikos sutartis buvo pasirašyta 1920 m. vasario 2 d. Estų kariuomenė ne tik savo teritoriją išlaisvino nuo visų priešų, bet dar padėjo latviams išvyti bolševikus iš Latvijos ir sutriuškinti ties Ryga vokiečių von-der Golc'o kariuomenę.

Taigi, minėdami 16 metų Estijos nepriklausomybės paskelbimo sukaktuves, linkime mums draugiškai estų tautai kultūriškai, ekonomiškai ir politiškai tarpiti, klestėti ir stiprėti.

A. S.

Mirė Latvijos vyr. št. virš. gen. Kalejs

Š. m. vasario 14 d. 18 val. 30 min. Rygos karo ligoninėje mirė Latvijos vyriausiojo štabo viršininkas generolas Aleksandras Kalejs.

Gen. Kalejs gimė 1876 m. vasario 26 d. Alūksnėje. Ten jis baigė ir pradžios mokyklą. Paskui įstojo į Pleskavos (Pskovo) mokytojų seminariją, kurią baigęs 1902 m., pateko į Tifliso karo mokyklą. 1905 m. balandžio mėn. 22 d. jis gavo pirmąjį karininko laipsnį ir buvo paskirtas į 114 pėstininkų Novotoržko pulką. 1907 m. jis persikėlė į 15 grenadierų Tifliso pulką. 1914 m., jau būdamas kapitonas, išlaikė įstojamuosius generalinio štabo akademijos egzaminus, bet prasidėjus didžiajam karui, teko pasilikti pulke ir dalyvauti kautynėse. 1914 m. gruodžio 12 d. Lenkijoje buvo kontūžytas ir pateko į vokiečių nelaisvę. 1918 m. spalio 30 d. grįžo iš nelaisvės į tėviškę, ir čia dirbo kalbų

Gen. Kalejs, miręs Latvijos kariuomenės vyr. štabo viršininkas

mokytojo darbą. 1919 m. gegužės 31 d. įstojo į Latvijos tautinę kariuomenę ir tuojau pateko į šiaurės frontą. Iš pradžių buvo atsargos bataliono kuopos vadu, paskui bataliono vado padėjėju, o kai šis batalionas buvo paverstas 6 pėst. Rygos pulku — pulko vado padėjėju. Su šiuo pulku dalyvavo kautynėse su bermontininkais ir už narsumą buvo apdovanotas Lačplešio ordinu. 1919 m. gruodžio 23 d. perkeltas į kariuomenės vado štabą, o 1920 m. kovo 10 d. paskirtas 13 pėst. Tukumo pulko vadu. Šį pulką išformavus, 1922 m. balandžio 1 d. paskirtas 4 pėst. Valmiero pulko vadu. Tais pat metais buvo nusiųstas į Prancūziją. Ten jis lankė aukštesniųjų karininkų kursus. Kai grįžo iš Prancūzijos, buvo paskirtas aukštesniųjų karininkų (pulko ir batalionų vadų) kursų viršininku. 1923 m. balandžio 1 d. pakeltas į pulkininkus ir paskirtas karo mokyklos viršininku. 1924—1926 m. jis mokėsi Prancūzijos karo akademijoje. 1926 m. spalio 1 d. paskirtas vyr. štabo mokymo skyriaus viršininku, o 1927 m. vasario 28 d. — vyriausiojo štabo viršininku.

Tų pačių metų spalio 18 d. pakeltas į generolus. 1932 m. ministerių kabinetas jį paskyrė Latvijos delegacijos nariu, dalyvavusios Ženevos nusiginklavimo konferencijoje.

Už nuopelnus gen. Kalejs buvo apdovanotas šiais ordinais: Lačplešio karo ordinu, Trijų Žvaigždžių ordino II laipsniu, Estijos Erelio kryžiaus I l., Lenkijos Polonia Restituta ordino II l., Suomijos Baltosios Rožės I l. ir Šaulių kryžium, Prancūzijos Garbės Legiono kryžium, Čekoslovakijos Baltojo Liūto ordino II laipsniu, Švedijos Kardo ordino didžiuoju kryžium, Belgijos Karo kryžium ir daugeliu kitų garbės ženklų.

Netrukus gen. Kalejs rengėsi pasitraukti iš kariuomenės ir pereiti į diplomatinę tarnybą. Tačiau šio mėn. 2 d. ėmė sirgti ir kitą dieną atsigulė į Rygos karo ligoninę. Sirgo gripu, kuris jau buvo beveik praėjęs, ir ligonis rengėsi išeiti iš ligoninės. Tik vasario 14 d. apie 16 val. jo sveikata staiga pablogėjo ir po poros valandų mirė.

Gen. Kalejs mirtis sujaudino visą Latviją, nes velionis daug yra dirbęs dėl savo tautos ir valstybės gerovės. Dėl to jį gerbė tiek kariuomenė, tiek visuomenė. Paskiausiai jo iniciatyva sukruto visuomenė remti karo aviaciją. Sielojosi jis ir dėl Latvijos ateities, rašydamas straipsnius „Latvijos Kareiviui“ ir įvertindamas šių dienų politines aplinkybes. Dar neseniai viename straipsnyje jis kaip pavyzdį nurodė Lietuvą, kuri taip tvirtai yra pasiryžusi neišsižadėti savo sostinės Vilniaus.

Velionį palydėjo valstybės prezidentas A. Kvietis, seimo prezidiumas, vyriausybė, kariuomenės vadovybė, svetimųjų valstybių atstovai, kariuomenės dalių delegacijos, karininkai ir didelė žmonių minia. Jo lavoną išvežė į Alūksnę ir ten šio mėn. 18 d. palaidojo. Laidotuvėse dalyvavo gen. Berkis, gen. Hartmanis, gen. Francis, visų štabo skyrių viršininkai, kariuomenės dalių atstovai.

Latvijos vyriausybei kitų valstybių ministeriai ir atstovai yra pareiškę gilios užuojautos dėl gen. Kalejs mirties.

Smulkaus rašymo rekordas

Karo aviacijos 4 eskadrilės eilinis Bronius Adomavičius vasario 19 d. atsiuntė „Kario“ redakcijai paprastą pašto atviruką, kurio vienoj rašomoj pusėj surašyta š. m. „Kario“ Nr. 5 net septyni puslapiai. Į atviruką surašė šiuos straipsnius: 1) S. Zakevičiaus „Ginklu... gerbk!“ 2) Beno Jablonskio „Kariai, dramaturgai!“, 3) Degulių Pauliaus „Karo korespondentų reikalu“, 4) kav. kpt. B. Grigo „Kavalerija partizanų kautynėse“ ir 5) kpt. Žlabio „Žiūronas ir jo skaičiavimai“ 2 pusl. (iki 90 pusl.). Surašius minėtus straipsnius, atviruke dar liko tuščios vietos kelioms eilutėms. Iš viso į atviruko vieną pusę tilpo apie 34.000 spaudos ženklų. Pats eil. Adomavičius rašo, kad Latvijoje toks rekordas turįs tik apie 23.000 spaudos ženklų.

Atviruke surašytus žodžius galima skaityti tik padidinamuoju stiklu. Plika akimi, nors iškaityti ir galima, bet labai sunku ir tenka turėti gerą akis. Atvirukas rašytas š. m. vasario 16 d.

— Štai, matot, vyručiai, tą seną kepurę
Tenai, ant vinies pakabintą, —
Sena ji, sušiurus, bet man ji brangi, —
Jon daug atminimų įpinta.

Taip byloti ėmė Gaurys savanoris.

Jaunimui jo pasakos visad patinka.

— Taigi, buvo laikai ne tokie, kaip dabar:
Atėjūnai čia bastės po šalį.

Bolševikai, bermontininkai, lenkai, vokiečiai
Skriaudė žmones ir plėšė ką gali.

Ir tada, kai užgirdome laisvės trimitą

Kai pasakėmė drąsiai: „Laisva Lietuva!“

Aš, palikęs namus ir vaikus, išėjau

Pas draugus... kad tėvynė tik taptų laisva.

Neturėjom drabužių — mus šalčiai kamavo,

Ginklai prastutėliai — vienok nebijojom...

Už tėviškę mielą, už savąjį kraštą —

Ateiviams mes kelią pastojom.

Nedaugel mūs buvo, bet savo krūtinėm

Lietuvos laisvei kliūtis nugalėjom, —

Ateiviai mūs noro drąsaus, sutartinio

Pabūgo. Visur mes laimėjom,

Mums Dievas padėjo.

Taigi, šita kepurė, mano mieli vyručiai,

Matė visko: kaip vargom, kentėjom,

Matė smarkiąsias kautynes,

Mūs brolių skerdynes,

Ir matė kapus... dėl tėvynės.

Nuo vinies nukabinęs kareivio kepurę

Ją paglostė Gaurys, pažiūrėjo,

Ir, pažvelgęs į būrį jaunųjų vyrų,

Giliai atsiduso ir šitaip pradėjo:

— Tai buvo... buvo... dienos neatsimenu,

Kai vijom gaujas raudonųjų ties Utena.

(Tada aš dar šaudyt gerai nemokėjau) —

Man buvo skaudu, kai man vadas kalbėjo:

„Gaury, šaudant į priešą pataikyti būtina!“

„Na, ir baigta! Tur pataikyt Gaurys,

„Šoviniai iš dangaus juk nebyra,

„Jei tu tikras karys ir siunti priešui kulka —

„Turi pataikyt, kitaip — tu ne vyras.

Na, gerai. Pasistengsiu, manau,

Ir tą naktį žvalgybon išėjęs,

Vienam kaime, prie plento, ties Utena

Užklupau bolševikus penkis.

Ir... stebuklas — paklojau visus,

Tik tada supratau, kad pataikyti būtina.

Mat, tam kaime jie viską išplėšė,

Susikrovę vežiman prisigrobto turto,

Jau traukė. Moters verkė, o vyrai tylėjo...

Tada... mano šautuvas šaudė užburtas

Ir taikiau gerai, nes pataikyt reikėjo.

Į mane jie visi papliupa sutraškėjo:

Kulkos zvimbė, kaip bitės, tik viena

pašėlus užkliudė kepurę, štai, šičia

Skylutė. Užkliuvo ir... nulėkė sau

Tai buvo, kai vijom raudonus ties Utena,

Tada aš išmokau ir šaudyt į priešą,
Ir tada supratau, kad pataikyti būtina

O, štai, šičia, žiūrėkite, šonas susiūtas —

Tai bermontininkų žymė. Tie banditai

Neilgai viešėjo. Išvijome greitai,

Tai buvo... kai ėmėm Radviliškį.

Oi, įniršom tada, ir riestai būt išėję

Plėšikams. Prancūzas juos pridengė savo skvernu,

O mes prieš galiūnus tylėti turėjom.

Tai buvo... kai ėmėm Radviliškį.

Apsikasę bermontininkams mes pylėmė garo,

Nors prieš juos mes atrodėm silpni,

bet vienybė stebuklus padaro.

Pavaišino jie mus patrankų ugnim,

(Patrankas mes vėliau sudorojom).

Šrapnelių „saldainiais“ vaišino ilgai,

kol... pritrūko. Kol kantrybės nustojom.

Tai tada, čia grankulkė viena

Man kepurę staiga, lyg pakėlė,

Pakuteno ties smilkinu plaukus

Ir bejėgė nukrito į smėlį

Ją iškapstęs iš smėlio kišeniun padėjau.

Štai, žiūrėkite, šita, — atminimui laikau,

Nepataikė truputį. Mat, Dievas gelbėjo.

O, štai, čia, pažiūrėkit... Širvintai.

Lenkų „broliškos“ meilės ženklelis.

Matot, skeltas matikas, — susiūtas dabar,

Ir kokardoj, štai, gilus rėželis.

O tai buvo laikai! Žūt ar būt...

Lenkai veržės pulkais mūsų laisvę pasmaugt —

Mūsų vyrų krūtinės pastojų jiems kelią...

„Verčiau mirt, bet lenkams nevergaut“

Toks mūs buvo testamentas — valia.

Na ir buvo laikai! Karštos dienos...

Tai buvo grobuonio ir bičių kova:

Darbščios bitės — tai mes, o grobuonis — lenkai,

Avilys gi brangus — tai laisva Lietuva.

Ir parodėm lenkams, kad ne jiems tas medus,

Kurį mes aukomis ir darbu susidėjom.

... Bitės gėlė grobuonio ilguosius nagus...

Mes, pasiryžę tėviškę apginti — tesėjom.

... Mes kovėmės drąsiai, nors prieš pulkai

Po kits kito ateina. Širdyje mūs švinta,

atbunda didvyrių lietuvių dvasia: žūt ar būt!

Beje... tas perskeltas matikas... Tai buvo širvintuos...

(Tada aš „Maksimą“, kaip brolių, turėjau)

Ir pyliau į slenkančią priešų grandinę,

Maniau sau, tuščiom, proše panai čia lendat...

Mačiau, kaip „Maksimas“ juos retino, skynė.

Maniau sau, sugrįžkit „panowie“ namolei,

Ko brukatės, jei mes nieko neėmėm iš jūsų?

O „Maksimas“ dainuoja tik: „ta-ta-ta, ta-ta-ta!“

Tarytum sakytų: „gra-žin-kit, kas mū-sų!“

Tik, staiga, pasipylė ulonų pulkai,

Kaip ordos totorių užtvindė laukus...

„Maksimas“ pradžiugo, „Maksimas“ kvatoja

Ir skina, ir skina ulonų būrius.

Gerklė jo užkimo, nelygus jo juokas

Užspringo „Maksimas“!... Broleli!

„Maksimas“ nutilo. Apalpo jisai...

... Pamačiau jau ulonus čia pat... Aš į šalį...

Stvėriausi šautuvo... Bet lenko kardas

Jau spėjo švystelti man prieš akis...

... Matiką perskėlė... įbrėžė kokardon...

Bet... krito ir pats, kaip pakirstas medis.

O antrąjį kartą jau kardo nekėlė:

Užmigo tuo miegu, kurio man linkėjo. Gana!

Praūžė lenkai. Aš parkritęs gulėjau...

Pakėlęs kepurę galvojau: „Kodėl kruvina?“

„Maksimas“ apleistas, vienišas stovėjo.

„Maksimai“! kas tau? — klausiamai pažiūrėjau.

Paspringai? — Na, parodyk liežuvį!

Pataisiau. Ir dabar pastebėjau,

Kad draugų neturiu — visi žuvę,

Tiktai aš ir „Maksimas“ palikome vieni...

... Ten, toli pasigirdo galingas „valio-oo!“

Ir... matau, pakrikom kuria „ponai“ ulonai

Neetatinė ryšių šunų mokykla

Kaip kitose kariuomenėse, taip ir mūsų karo šunės buvo pradėta mokyti ir naudoti atskirų dalių, atskirų asmenų mėgėjų iniciatyva. Nors šunų mokymas karo tarnybai, o ypatingai ryšiams, gana sunkus, tačiau kai kurie mūsų pėst. pulkai turėjo patys visai neblogai apmokytų ryšių šunų.

1932 m. gegužės 6 d. buvo surinkta pirmoji ryšių šunų stočių rengimo mokykla, tuokart pavadinta: „Neetat. r. š. mokykla“. Šios mokyklos kadra sudarė vienas iš 5 pėst. pulko jaun. karininkas, vienas viršila ir vienas iš 9 pėst. pulko vyr. puskarininkis. Visi su ryšių šunų stočių mokymu susipažinę vokiečių kariuomenė. Į mokyklą veterinarijos dalykus dėstyti paskirtas karo veterinarijos gydytojas.

Ši mokykla turi tikslą parengti puskarininkius instruktorius, kurie dalyse, ryšių karininkų prižiūrėti, testų iš mokyklos atsiųstų ryšių šunų stočių mokymą, parengtų kareivius vedžiotojus ir ryšių šunis. Be to, mokykla imasi mūsų krašte platinti karo tarnybai tinkamų veislių šunis; tą darbą ji atlieka, supažindindama mokyklos kursą einančius puskarininkius ir ka-

masi pakeisti mūsų netikusi nuomonė apie šunis ir raginama, kad kiekvienas susipratęs pilietis, rūpindamasis savo tautos laisve, stengtųsi ir tai laisvei ginti priemonių parūpinti, kad, kaip tas daroma mūsų kaimyninėse valstybėse, ypatingai Vokietijoje, šuns laikytų

Šunų supirkimas Šiauliuose

II-ji mišri artilerijos ir pėstininkų ryšių šunų stočių laida

reivius ne tik su šunų karo reikalams mokymu, bet ir su jų auginimu, su įvairiomis veislėmis. Čia stengia-

ne bet kokius ir ne bet kaip, bet tokius, kurie reikiant galėtų būti panaudoti kraštui ginti. Prie mokyklos laikoma gerų veislinių šunų; šuniukai su dokumentais parduodami pigiomis kainomis gyventojams. Toliau šis darbas manoma išplėsti daug plačiau.

Mokykla dabar jau baigia rengti trečiąją laidą. Iki šiol nuo pradžios turi parengusi pėstininkų ir artilerijos pulkams puskarininkų instruktorių, aprūpinusi kai kuriuos pėst. pulkus po dvi ryšių šunų stotis, kitus po vieną ir artilerijos pulkus po vieną stotį.

Šunes mokymui superkami vietiniai — vilkų ir erdelterierių veislių; perkami ir negrynų veislių šunes, bet reikalaujama, kad būtų tinkami ryšiams. Iki šiol buvo pirkti Kaune, Šiauliuose, Klaipėdoje, Pagėgiuose, Kybartuose ir Jonavoje. Vėliau bus perkama ir kitur.

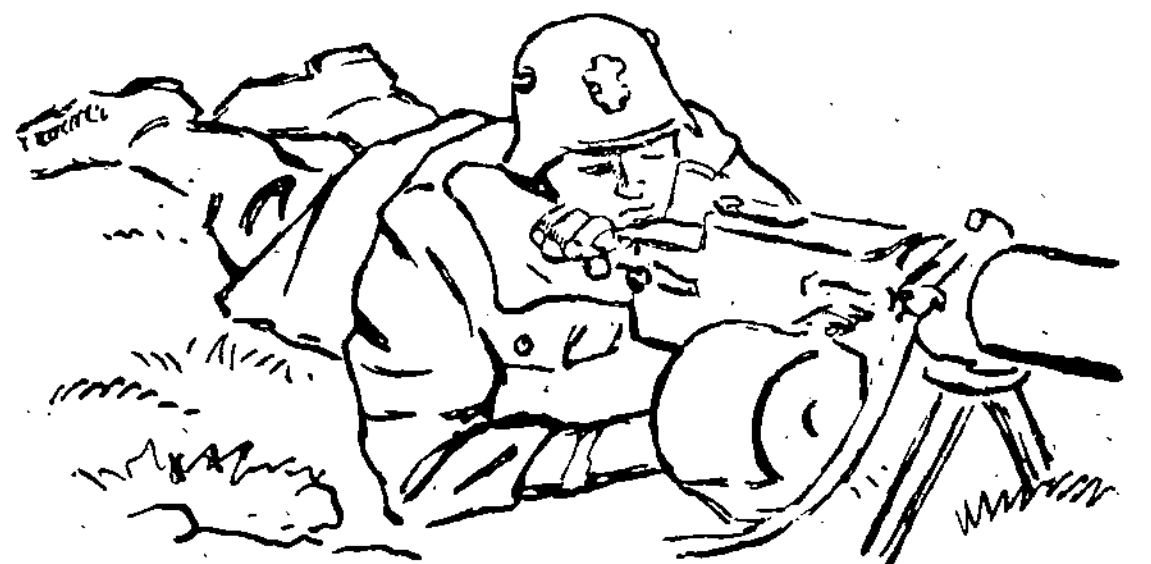
Be tvarkos, po pirties, atgalios!
— Na „Maksimai“, brolyti, padėk!
Nevidonams pridėk magaryčių!
„Prošepanams“ svečiams tu užsklėski duris, —
Aš sakau, — į lietuvišką trobą.
Vėl prapliupo manasis „Maksimas“ juokais,
Lenkai metės apkvairę į šalį...
Aš džiaugiaus!.. Aš mačiau,
Kad Gaurys ir „Maksims“ taikyt gali!..

Taigi, matot, vyručiai, tą seną kepurę, —
Ji nėra graži, padabinta.
Nors sena ji ir lopyta — man ji brangi, —
Jon daug atminimų įpinta.
Ji mano draugė. Tiek daugel ji matė,
Ji saugojo galvą nuo speigo, kaitros,
Ir dengė; kai darganas oras lydėjo,
Pagalvę atstojo, kai miego norėjau
Ar žygy ilsėdams, ar kur apkasuos.
Kad Dievas apsaugojo mano gyvybę,
Tai ji gal paliudyt savąja žaizda.

Dabar gi ji ilsis, bedarbė — kepurė,
Atostogų turi, kol darbą pradėsime.
Tegu ji sena, negraži ir sušiurus, —

Kas žino? Gal teks dar kada užsidėti,
Kai Vilniaus vadavimo duotąjį žodį
tesėti galėsime.
Kol kas ji telaukia, — ateis gal laikai?
O aš, jei ir mirsiu, tai gerbs ją vaikai, —
Ir nutilo visi, kai pabaigęs Gaurys
Ant vinies pakabino kepurę, —

Klabinis Stasys

Feljetonas

AUTORIUS

Eilinis Jonas Kinka svajojo apie baltą sidabrinę juostelę ir todėl kazematai nusprendė, kad jis yra nemirtingas dramaturgas. Juk muzos išrinktajam reikia turėti plačiausią fantaziją, o Kinka ją turėjo. Tačiau kartą susitinka ji dramos sekcijos vedėjas ir nužemintai kloja:

— Brolau Kinka, būk gerutis. Mūsų repertuarą krizis suėdė, alkstame. Ar negalėtumei sukurti dramatinį veikaliuką, a?

Išgirdęs prašymą, Kinka pastatė savo dramaturgiškas akis ir pridėjo pirštus paliai girdimajį organą:

— Tragediją?

— Ką nors, supranti, jaudinančio. Jei gali, tai...

— Dramą?

— Na, ką nors, kad tik būtų galima gerokai iki ašarų prisijuokti.

— Tai gal komediją?

— Pakombinuok, drauguži, nes į tavo muziškos sielos gelmes nedrįstų nosies kišti. Tik, supranti, nepamiršk įpinti ir kariškų dalykų.

— Kariškų? Sakai kariškų? — pridėjo ranką prie savo susimąsčiusios galvos Kinka. — Gerai!

Ir jo sparnuotoj vaizduotėj praūžė artilerija su gražuolėmis „Berptomis“, kavalerija su sniego baltumo ir bijūno raudonumo kepurėmis, ir nežemiškoji aviacija su melsvų padangių aukštybėmis. Praūžė, o Kinka iš jų pynė dramatinę scenos vainiką. Pynė ji Kinka ir sargyboj stovėdamas ir valandas atlikinėdamas. Pripynė pusę kuprinės ir prisistatė sekcijos vedėjui.

Pagaliau, sėdi Kinka vidury salės ir mintyse rikiuoja savo sukurtus herojus, tačiau kaimynam atvirumo nerodo. Gal patys trūkumų nepastebės, gal kalte suvers ant grimuotų artistų galvų. Tegul. Sėdi jis sukryžiaęs rankomis širdį, kad ji iš džiaugsmo į užkulnius nenusmuktų, ir akimis ryja sceną.

O salė leipsta juoku.

Bet kai scenoje pasirodo nemiklaus lakūno tipas, netoliese sėdįs aviacijos atstovas suvirpina klusnų Kinkos ausies būbnėlį:

— Biau! melagystė! Tokių lakūnų pas mus nėra. Taip ir ima noras jį su autoriumi paleisti be parašyto iš 7 kilometrų aukštumos!...

Kinka sukarpė ausimis ir kreiva akimi žvilgterėjo į kalbantįjį. Bet nespėjo jis susikaupti, kai virptelėjęs pasviro į burnojantį artilerininką:

— Juokai! Kas per tipas. Čia boba, o ne artilerininkas. Būtų vien malonumas jį kartu su autoriumi iš patrankos iššauti!

Kinka į kalbantįjį žvilgterė nebedrįso, bet nerimastis su baimė jo širdį jau pasidalino ir jis pradėjo drebėti, ypač kai raitininkas savo tulžį išliejo:

— Šimts! Tokiam bailiui raitininkui tik lopšį supėti, o ne žaslais arklį valdyti. Kad pas mus toks atsirastų, tai kartu su autoriumi prie žirgo uodegos prisirišęs nuvilksčiau bent 30 kilometrų.

Uždanga. Salė skamba plojimais. Kinka jau buvo beatgaunąs dramaturgo talentais apdovanotąją sielą, tik staiga salėje kilo riksmas:

— Kur autorius? Duokit čia autorių!...

— Taip, duokit autorių! — suūžė salė.

— Galas man!... — nusiminė Kinka ir pajuto, kad širdis nustojo plakti. Dar labiau nusigando, kai kažin kas prie pat ausies riktelėjo:

— Štai autorius!...

Kinka susitraukė į kamuolį ir nuo išgąščio migla aptrauktomis akimis pastebėjo, kaip artilerininkas, atsisaitojęs savo raumeningas rankas, raitininkas aukščiau užsitraukęs aulus, ir lakūnas, atsisegiojęs, artinosi prie Kinkos. Čiupo jį ir Kinka pasijuto, lyg skrendąs iš 7 kilometrų aukštumos ir... nustojo sąmonės.

Bet nutūpė Kinka laimingai scenos aerodrome. Palietęs kojomis žemę, susigražino savo dramaturgiškąją sielą į kūną ir, matydamas greta besišypsančius didžiausius savo priešus, atgijo.

— Štai veikalo autorius! — perstatė sekcijos vedėjas susidomėjęsiai publikai Kinką ir tyliau pridūrė:

— Nepatinka garbė, kad nenorėjai rodytis?

— Mes jį jėga turėjome čia atvilkti, — pridėjo artilerininkas.

Kinka atsikuitėjo ir nusilenkė ovacijas keliančiai salei:

— Taip, tai aš. ...

Arnas

„LĖKTUVINĖS BOMBOS“ KAUNE

L. A. K. pastatė tokių „bombų“ modelius abiejuose Laisvės Al. galuose ir prie geležinkelių stoties priešaviacinės apsaugos propagandos reikalu. Panašių „bombų“ žadama pastatyti ir kituose didesniuose Lietuvos miestuose.

Nauja banga skautų darbe

Skautybei ėmus kurtis Lietuvoje, vyriausioji jos vadovybė, per pirmąją organizacijos gyvenimo dešimtmetį, kartkartėmis sukviesdavo skautų vadus į Kauną išklaudyti pašnekesių, pasižiūrėti pavyzdinių skilties sueigų, susipažinti, suartėti ir įgauti darbui palankios nuotaikos. Tuose saskrydžiuose daugiausia dalyvaudavo draugininkai, adjutantai ir veiklesnieji skiltininkai. Be abejo, iš tolimesniųjų mūsų krašto vietų į tuos saskrydžius tegalėdavo atvykti tik labai mažas skaičius vadų, ir tai pačių vyresniųjų. Praktika parodė, kad tokie saskrydžiai, kad ir nesistemiškai rengiami, organizacijos gyvenimo pulsą pagyvindavo. Specialiems skiltininkų reklamams pasvarstyti kursus ir saskrydžius kai kada rengdavo ir atskiri tūntai. Ir šitai tūntams stiprėti būdavo reikšminga.

Vyriausiame Skautų Štabe įkūrus vadų rengimo dalį, vadų rengimas specializavosi. Pradėta rengti specialūs skautų ir vilkiukų vadų kursai, ateity numatyti skautų vyčių ir vandens skautų vadų kursai, organizuojami skiltininkų kursai tuntuose ir atskirose vietovėse, dabar imta rengti skiltininkų, jaunesniųjų vadų, saskrydžiai.

Saskrydžių tikslas — kelioms dienoms suburti į vieną vietą platesnės apylinkės skiltininkus, bendrai pasvarstyti svarbiausius ir aktualiausius šio meto skiltininkų darbo reikalus, atlikti įvairius praktiškos uždavinius, išmokyti naujų žaidimų ir dainų ir, įgavus nuotaikos ir entuziazmo, paskleisti visa tai savo skautų tarpe.

Skiltis — skautų organizacijos pagrindas. Skiltininkas — pagrindinio vieneto vadovas. Taigi, skiltininko pareigos atsakingos ir svarbios. Toms svarbioms pareigoms eiti skiltininkas nuolat turi rengtis ir tobulintis. Skiltininkų kursai, saskrydžiai ir stovyklos nuolat turi didinti ir didinti skiltininko žinias, skaidrinti jo nuotaiką. Savo darbo mokėjimas ir skaidri nuotaika — patys pagrindiniai tikrojo kūrybiško darbo dalykai.

Pirmasis skiltininkų saskrydis buvo surengtas administracijos palinijo tuntu skiltininkams Utenoje š. m. vasario mėn. 11, 12 ir 13 dienomis. Nors kelionei oras pasitaikė nepaprastai blogas, skiltininkų susirinko, palyginti, nemažas skaičius.

Utenos tunto: iš Utenos — 9 merg. ir 21 berniukas, Zarasu — 2 berniukai, Paktagalio km. (Anykščių valsč.) — 2 mergaitės ir 2 berniukai, Anykščių — 3 merg. ir 7 berniukai, Malėtų — 8 berniukai, Užpalių — 3 berniukai. Iš viso 14 mergaičių ir 43 berniukai.

Ukmergės tunto: iš Ukmergės — 11 berniukų, iš Giedraičių — 4 berniukai, iš Širvintų — 3 berniukai. Iš viso 18 berniukų.

Jei prie bendrojo skiltininkų skaičiaus — 75 asmenų pridėti atvykusius ir saskrydyje dalyvavusius vyresnius vadus, draugininkus ir adjutantus, ir nuolatinius svečius, tai pirmame skiltininkų saskrydyje dalyvavo apie 90 asmenų.

Labiausiai įdomus skiltininkų pasiryžimas ir aktingumas, kurį jie parodė tiek atvykdam, tiek vykdydami darbo programą ir uždavinius. Jauni Malėtų skiltininkai, vidutinės mokyklos berniukai, atvyko 40 km važiuoti arkliais, slaučiant smarkiame vėjui ir lyjant lietui. Nors keturis kartus virto (buvo nepaprastai slidu), bet tikslą pasiekė sveiki ir linksmi. Tikri skautai.

Saskrydininkai buvo sutvarkyti draugovėmis ir skiltimis ir apgyvendinti valdžios gimnazijos klasėse. Tvarka — stovyklška: nustatyta dienotvarkė ir trimto signalais vykdoma. Utenos tuntininkai, saskrydžio komendantai, skautininko Vojevodskio rūpesčiu, sumanė buvo organizuoti saskrydininkų maitinimas: pusryčiams ir vakarienėms arbata buvo verdama ir duodama vietoje, o pietūs — pas skautų rėmėjus. Utenos skautų rėmėjai, norėdami palengvinti ir pritraukti gausingiau dalyvauti saskrydyje, pasiskirstė po 2—3 saskrydininkus ir davė pietus nemokamai.

Atliekant saskrydžio programą, buvo nagrinėjami įvairūs ideologijos, organizaciniai, mokymo — auklėjimo, metodikos ir techniški reikalai ir atliekami praktiškos darbai — žaidimai, dainos, skilties sueigos, 5 km kliūčių estafetės, laužas ir t. t.

Saskrydis pradėtas pamaldomis ir paminėjimu pirmųjų Lietuvos Nepriklausomybės karžygių — aukų. Visi dalyviai aplankė karių kapus, uždejo žalių eglių šakų vainiką ir, didžiuoju saliotu gerbdami, sugiedojo „Marija, Marija“.

I saskrydžio pabaigą atvyko vyriausias skautininkas plk. J. Šarauskas. Džiaugdamasis gausingu dalyvių skaičiumi ir gera jų nuotaika, palinkėjo igautas žinias su kaupu perduoti savo skautams, visomis jėgomis dirbti tėvynės stiprybei ir ugdyti atsparią lietuviškąją dvasią administracijos palinij.

Ka

Kariškieji moksleivių pasilinksminimai

Veik kiekvienoje gimnazijoje ar aukštesnėje mokykloje mokiniai mokosi kariškojo mokslo ir rengiasi tėvynės gynimo darbui.

Bet tasai kariškasis mokslas pagaliau pasidaro pilkas, nuobodus ir nebeįdomus. Mokiniai apsipranta ir laiko jį tokiu pat paprastu dalyku, kaip ir kiti. Be to, kariškas rengimas tėra žinomas tik tiems mokiniams, kurie jį lanko, o daugelis kitų apie jį neturi veik jokio supratimo ir, laikydami labai menku dalyku, jo vengia. Visuomenė taip pat labai mažai tesupranta, kas per mokslas tasai kariškas rengimas. Maža to, kad išsirikiavęs mokinių būrys gražiai pereina per miestą: taip mokiniai gali pavaikščioti ir per kūno kultūros pamokas. Visuomenė nori žinoti, kaip mes suprantame tėvynės gynimo reikalą, ką manome apie praeitį, kokios esame dvasios ir kaip mokomės ginti savo laisvę. Be to, daugumas mokinių visai mažai nežino apie mūsų kariuomenės istoriją, jos kūrėmąsi ir kovas. Daugeliui mūsų moksleivių trūksta kariškojo užsidegimo ir tvirto nusistatymo. Šie visi dalykai per kariško rengimo pamokas nėra dėstomi, todėl apie juos tenka sužinoti iš kitur.

Taigi dėl šių minėtų dalykų ir kyla mintis surengti kokią nors karišką pramogą ar kitką panašaus. Gimnazijose ar kitose mokyklose mokiniai šiam dalykui galėtų pilnai panaudoti nors vieną iš taip dažnai rengiamų šokių vakarų. Kariškam vakare mokiniai prie svečių paskaitytų savo referatų, rašinių, padeklamuotų kariškų eilėraščių ir padainuotų dainų. Be to, dar būtų galima atlikti keletą kariškų pratimų, piramidžių ir t. t. Referatai — apie jaunos Lietuvos kariuomenės kovas dėl nepriklausomybės ir priešų skriaudas, rašiniai, dainos pakeltų mokinių tarpe kariškąją dvasią ir sužadintų tėvynės meilę. Po programos, kaip ir paprastai, galėtų būti šokiai. Svečiai ir atsilankusioji visuomenė tokiu pasilinksminimu taip pat būtų patenkinta, nes paprasti pasilinksminimai jiems jau labai nusibodo.

Žinoma, galima kariškas pramogas ir pasilinksminimus ir kitaip sutvarkyti: tai daug pareina nuo įvairių aplinkybių.

Visa tai nereikalauja daug darbo ir laiko, o nauda neabejotina.

Pejūnas

„MOBILIZUOJAM“ KOMPASUS

Utenos valdžios gimnazijos moksleiviai, kariškojo parengimo mokytojo vadovaujami, intensyviai rengiasi tėvynės gynimo darbui. VIII kl. rimtai gilina savo žinias, nes kai kas iš jų dar šiemet parodys ką išmoko. VI — VII kl. pakankamai išėjusios šaudymo teoriją, pradeda topografiją. Viena, kita pamoka paskirta ir praktikai. Mokytojas įsakė „sumobilizuoti“ kiek tik galima daugiau kompasų, visiems apsirūpinti pieštukais, popieriu ir planšetu, kad galėtų lauke išmėginti savo topografinę žinias. V kl. gavusi elementarinių žinių, dirba.

J. A.

MOKOMĖS KARIO PAREIGŲ KAUTYNĖSE

Mums, zarasiečiams, karo pamokos gyvos ir įdomios. Ypatingai traukia kariškoji tvarka. Kiekviena klasė turi savo skyrininką, kuris yra visos klasės vadovas. Kiekvieną pamoką skiriamas dežuras, kuris, įeinant inspektoriui, komanduoja „stok“. Tai visus nuteikia kariškai ir pamokos klausomės, lyg tikri kariai. Paskiausiai turėjom keletą pamokų apie kario pareigas kautynėse ir kareivio pareigas puolamose kautynėse. Kareivio ir kario pareigos yra nelengvos, bet kartu ir garbingos. Labai kilniai ir garbingai skamba kario pareigos: — „Reikiant, atiduoti savo gyvybę dėl tėvynės labo“.

A. Salgūnas

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

APDOVANOTIEJI D. L. K. GEDIMINO ORDINAIS

Vasario 16 d. proga, Respublikos Prezidento aktu Nr. 39 apdovanoti D. L. K. Gedimino ordinais šie karininkai:

III laipsniu: 1) gen. št. plk. V. Žadeika, 2) plk. V. Vitkauskas, 3) plk. lttn. L. Rajeckas, 4) plk. lttn. Pr. Lubickas ir 5) gyd. plk. lttn. J. Stasiūnas.

IV laipsniu: 1) mjr. P. Daukošys, 2) mjr. T. Bartkus, 3) mjr. J. Matelis, 4) mjr. J. Baubliauskas, 5) mjr. V. Gricevičius, 6) mjr. J. Šeniauskas, 7) mjr. A. Gruodis, 8) gyd. mjr. J. Abraitis, 9) adm. mjr. J. Gediminas, 10) kpt. A. Avižienis, 11) kpt. P. Jakštas, 12) kpt. K. Vaidakavičius, 13) kpt. Alf. Tilvikas, 14) kpt. J. Tapulionis, 15) kpt. J. Misiūnas, 16) kpt. J. Janušonis, 17) kpt. J. Baranauskas, 18) kpt. A. Motuzas, 19) kpt. V. Čemarka, 20) kpt. Pr. Bilevičius, 21) kpt. A. Petruškevičius, 22) vet. gyd. kpt. V. Sniečkus, 23) adm. kpt. P. Purėnas ir 24) adm. kpt. J. Tomkūnas.

V laipsniu: adm. lttn. J. Kriaučiūnas.

APDOVANOJO D. L. K. GEDIMINO ORDINO MEDALIAIS

Vasario 16 d. proga, Respublikos Prezidento aktu Nr. 53 apdovanoti D. L. K. Gedimino ordino medaliu III laipsnio šie asmenys:

Viršilos: 1) P. Bliūdnikas, 2) J. Statkevičius, 3) St. Ignatavičius, 4) K. Šukys, 5) K. Svinkūnas, 6) J. Bružauskas, 7) A. Skerys, 8) A. Kiulkaitis, 9) St. Grudziński ir 10) san. virš. G. Norkus. 11) kariūn. vyr. pusk. V. Perminas. **Vyr. puskarininkiai:** 12) P. Zamauskas, 13) J. Narkevičius, 14) J. Šakelis, 15) Ad. Šakys, 16) P. Viešniauskas, 17) J. Švilpa, 18) St. Ramoška, 19) J. Gudžiūnas, 20) A. Ūrbonas, 21) Alb. Marchertas, 22) Alb. Navickas, 23) Vl. Viržintas, 24) K. Guiga, 25) Alb. Arlauskas, 26) T. Jakubauskas, 27) Pr. Petrauskas, 28) St. Gudmanas, 29) H. Pluta, 30) J. Kudirka, 31) J. Karbačius, 32) St. Krikščiūnas, 33) V. Stasenis, 34) J. Girdvainis, 35) J. Trifonas, 36) J. Levinskis, 37) K. Gervinskis, 38) O. Grinius; 39—40) san. vyr. pusk. J. Žilys ir A. Bendžiūnas; 41—43) kariūnai jaun. pusk. M. Kugrenas, K. Grigaliūnas ir St. Krasnickas; 44) jaun. pusk. K. Rapnickas, 45) san. jaun. pusk. St. M. Grinius. **Kariūnai aspirantai:** 46) V. Avižonis, 47) J. Jasinskis, 48) J. Veita, 49) Alb. Siliūnas, 50) Ad. Baliūnas, 51) Č. Staniulis; 52—53) galvestingosios sesers O. Šimulionienė ir M. Kuknienė. **Šauliai ugniagesiai:** 54) M. Kasperavičius, 55) J. Aleknavičius, 56) F. Kazianuskas, 57) S. Repšys, 58) J. Milieška, 59) St. Baltrimas, 60) Pr. Saugintas, 61) Alf. Bajarskas, 62) šaulys A. Diliūnas. **Krašto apsaugos ministerijos civiliai tarnautojai:** 63) Pr. Grizickas, 64) J. Jarmala-levičius, 65) P. Abromavičius, 66) B. Mezginas, 67) K. Tovian-Št. Jautakis, 68) F. Norkus, 69) St. Jakubauskas, 70) Vl. Jaskulevičius, 71) P. Abromavičius, 72) B. Mezginas, 73) K. Tovian-Št. Jautakis, 74) M. Kregždys, 75) Ad. Vitonis, 76) M. Jociuvienė, 77) Alb. Svisčiauskas, 78) J. Bazys, 79) F. Lankelis, 80) Ed. Mašauskas, 81) J. Makutėnas, 82) P. Dundulis, 83) A. Gimiotis, 84) K. Urbonavičiūtė, 85) V. Dzimidaitė, 86) U. Ramanauskaitė, 87) J. Bžeskienė ir 88) griežikas V. Ruppas.

PAKELTAS I AUKŠT. LAIPSNĮ

šaulių sąjungos mjr. Česlovas Kairiūkštis pakeltas į pulkininko leitenanto laipsnį.

VAIDINO VEIKALĄ IŠ VILNIEČIŲ KOVŲ

Vasario mėn. 11 d. 2 ulonų pulko liktiniai puskarininkiai surengė vakarą. Buvo vaidinama 3 veiksmų drama „Išgama“. Veikalas parašytas ats. jaun. leit. Krasnickio iš vilniečių kovų dėl Vilniaus atvadavimo.

Pilna salė žiūrovų gerėjosi drama ir gražiu vaidinimu.

MIRĖ

Vasario mėn. 2 d. Radvilišky mirė geležinkelio kuopos liktinis vyr. pusk. Matas Gruodis, kilęs iš Ukmergės apskr., Pabaisko val., Parijų kaimo. Velionis palaidotas tėviškoje.

Vasario 3 d. Šaulių miesto ligoninėje vidurių šiltine mirė 8 pėst. K. k. Vaidoto pulko eilinis Vulfas Kanas-Kaganas, kilęs iš Mažeikių apskr., Sedos miestelio. Velionis palaidotas Šaulių miesto žydų kapinėse.

Tai dar vienas liktinių puskarininkių įrodymas, kad pas juos yra daug vaidybinių jėgų tik reikia labiau susibendrinti.

Šis veikalas ypač tinka vaidinti provincijoje. Tenka manyti, kad šauliai juo pasinaudos.

J. n. K.

SUSIPAŽISTAME SU AVIACIJA IR ŠARVUOČIAIS

5 pėst. pulko II batalioną supažindina su kitomis ginklų rūšimis: aviacija, šarvuočiais. Ten pat vietoje skirti karininkai supažindino su bendru veikimu ir galingumu aviacijos ir šarvuočių. Dabar daugumas mačiusių šias speciales kautynių priemones turi visai aiškų vaizdą jų išvaizdos, apginklavimo ir veikimo.

Vasario mėn. antroje pusėje kėstutininkams buvo laikomos agronomų įvairaus turinio paskaitos. Paskaitų temos: lječia žemės ūkio derliaus pakėlimą, gyvulininkystę, žemės dirbimą ir kitas temas.

Viktoras

PAMINĖTA VASARIO 16 D.

Visose kariuomenės dalyse buvo tinkamai paminėta nepriklausomybės šventė. Iš ryto pamaldos, o grįžus į kareivines buvo iškilmingi posėdžiai ir paskaitos. Kariams, apdovanojamiems D. L. K. Gedimino ordinais bei ordino medaliais, iškilmingai jie buvo įteikti. Pagerbti žuvusieji dėl nepriklausomybės ir t. t. Kai kuriose dalyse vakare buvo surengti patriotiški vaidinimai.

Vasario 11 d. taip pat visose kariuomenės dalyse buvo iškilmingai paminėta pirmųjų žuvusių dėl nepriklausomybės 15 metų sukaktis. Tą dieną dalyse nebuvo jokių pasilinksminimų.

KASDIEN KULTŪRĖJAME

Aviacijos kino salėje įtaisytas radio lntuvas. Į atskiras komandas: sargybų kuopą, jaunųjų kareivių kuopą ir kino salę įvesti ruporai. Kareiviai klausosi radio komandose ir kino salėje. Daugelis kareivių turi dar tik pirmąją progą radijo savo patalpose klausytis. Kareiviai su noru klausosi gražios radio muzikos, o valgydami jaučiasi net kaip restorane.

Bekus

GAUS PAŠTO KARVELIŲ

Paskiausiai karo policijos mokykloje yra įsteigtas karvelynas. Šiam reikalui pašto karveliai gauti iš šarvuočių rinktinės karvelyno. Karvelyno veikimą numatyta taip sutvarkyti, kad į atsargą vykstantiems kareiviams, kurie norės savo namuose pašto karveliams laikyti taisykiomis steigti karvelynus, būtų galima duoti pašto karvelių nemokamai parsivežti į namus. Tuo būdu mūsų dalies atsargos kariai galės savo namuose dirbti reikšmingą kraštui ginti darbą.

Ž.

PARAŠĖ NAUJŲ MUZIKOS VEIKALŲ

4 artilerijos pulko kapelmeisteris Augustinavičius ne tik sėkmingai vadovauja pulko orkestrui, rūpestingai jį moko, bet laikas nuo laiko atspėjama laiku rašo koncertinius veikalus, šokius, maršus ir kita. Žodžiu, gausina mūsų muzikos negausų repertuarą. Štai ir vėl parašė: 1. Fantaziją „Kareivio sapnas vakarų fronte“, 2. Koncertinį valsą „Kauno lėlės“ su tekstu, 3. Elegiją V. Kudirkos 75 m. gimimui atminti, 4. Koncertinis valsas „Tik tau vienai...“, 5. Valsas skiriamas Dr. Norkui „Ten, kur Šešupė teka“, su tekstu, 6. Komišką polką „Senas Tadas“.

Viši šie veikalai ir šokiai yra jau griežiami paties vadovaujamo orkestro. Ne kartą vietos visuomenei teko juos girdėti ir šokti. Atrodo gana vykusiai sukurti ir griežtini. Jie bus išleisti atskirais leidiniais ir sukrauti Kaune „Spaudos Fondo“, Šv. Kazimiero knygynuose ir pas autorių.

Benas Jablonskis

VEIDRODIS IR LAIKRODIS, TIKRINS GUSARUS

1 gusarų pulko jojyloje seniai yra įtaisytas didžiulis veidrodis, kuris yra ne kas kita, kaip mokymo priemonė. Kiekvienam jojyloviui jis yra „veidrodis teisybės“, nes kiekvienas prajodamas ar atjodamas gali pastebėti ir pataisyti savo sėdėsenos

klaidas. Dabar pulko vadovybė pasirūpino įtaisyti didžiulį laikrodį, kuris taip pat savo rūšies „teisybės“ priemonė. Jis bus gerai matomas iš jojyklos vidaus ir lauko. Vadinas, visai tiksliai tvarkys pratimus, kada reikia pradėti ir kada baigti. Be to, ir šiaip jojimo atžvilgiu galima bus išskaičiuoti kiek kuris jojikas ir su kuriuo arkliu pasikelia, kas paskui praktikoj bus prišaisyta matuojant laiką ar kelią. Šiomis dienomis laikrodis bus visai įstatytas.

PASKAITOS

Pulke pradėtas ūkio paskaitų ciklas. Paskaitos apima visas žemės ūkio mokslo sritis. Ypatingai raitininkams svarbu, kad yra „Lengvųjų arklių auginimo Lietuvoje“ paskaita.

Husz Ar

Teismo kronika

— 1931 m. birželio 21 d. A. Panemunės pušinėly buvo gegužinė. Joje linksminosi ir 5 pėst. pulko griežikai Vytautas Kareckas ir Kazys Sakalauskas. Linksma gegužinės geras dalykas, kas tai užginčys? Tačiau Sakalauskas kito kalibro žmogus. Jei jau jis linksmas, tai ir kiti turi turėti savo kailių jo gerą nuotailą pajusti. Taip, pavyzdžiui, jis smogtelėjo tūlam gegužininkui per ausį, plačiai vaikštinėjo po gegužinės aikštę ir kiekviena proga ieškojo „už save mažesnio“. Gegužinėje dežuravęs vyr. policininkas Kaminskas išpejo Sakalauską ir prašė būti šiek tiek „lūdnėsnis“, nes taip, kaip jis elgiasi, esą nepadoru ir draustina. Po kokio pusvalandžio tas pats Sakalauskas užkalbino policininką, prašydamas popierosų. Bet tuo pat metu, policininkui dar nesusivokus, Sakalausko draugas Kareckas smogė policininkui iš užpakalio kietu daiktu į veidą. Policininkas nustojo samonės ir pergriuvo. Gal viskas taip būtų ir praėję, jei ne ten buvusios 2 mergaitės. Jos pažino mušeikas ir nurodė juos kam reikia. Š. m. sausio 30 d. sprendimu nubausti Vytautas Kareckas 4 mėn. karo kalėjimo, o Kazys Sakalauskas 2 mėn. paprastojo kalėjimo.

— Geležinkelių kuopos eilinis Viktoras Jurgelionis iš ligoninės buvo išsiustas į geležinkelių kuopą karo tarnybai atlikti, tačiau pakeliui jis sugalvojo dar pavišėti kitur, o tik po to, jei Dievas padės, grįžti į kuopą. Kaip tarė, taip ir padarė: nuvažiavo į namus ir išbuvo ten net 3 mėnesius. Tik po to grįžęs į kuopą prisipažino nusikaltęs. Teismas rado, jog Jurgelionis iš savo dalies ne pabėgo (kaip prokuratūros buvo kaltinamas), bet pasišalinęs, ir š. m. sausio 27 d. nubaudė jį 5 mėnesiais daboklėje.

— Eilinis Antanas Žilionis pripažintas kaltu, kad jis, tar naudamas 9 pėst. pulke, 1933 m. liepos 27 d., norėdamas išplatinti ir, žinodamas jų turinį, laikė savo dėžėje, kareivinėse, 3 egzempliorius komunistinio laikraščio „Kareivių Tiesos“ Nr. 1, kurio turiniu kareiviai yra kurstomi nuversti esamoji Lietuvos valdžia ir visuomeninis sutvarkymas. Už šį nusikaltimą teismas š. m. vasario 9 d. paskyrė jam 1 metus tvirtovės kalėjimo, šia bausmę, pagal atitinkamus įstatymus, teismas pakeitė 5 mėnesiais 10 dienų karo kalėjimo.

— Už priešvalstybinį veikimą nubausti: Šakių ap. Nau miesčio gyventojas Justinas Oleka 8 metais, Marijampolės gyv. Pečiokas Kazimieras 6 metais, benamis Kinas Jonas 6 metais 6 mėn. (pažymėtina, kad nuteistąjį Kiną, bekabinantį Žaliakalnyje raudoną vėliavą su kurstančio turinio šūkiiais, sučiupo gusarai), Markauskas Kazimieras (iš Alytaus) 1 metais 6 mėn., Bukelis Karolis 1 metais 6 mėn., kauniškiai: Šliomperis Leizeris 10 metų, Šeraitė Chana-Roza 9 metais 6 mėn. ir Baranas Mauša 9 metais, visi sunkiųjų darbų kalėjimo ir susiaurinant teises.

GAISRU FRONTE. Vasario 17 d. prieš pietus A. Panemunėje užsidegė advokato V. Bojevo didelis dviejų aukštų medinis namas Nr. 3 Prezidento Smetonos alėjoje, prie pat Nemuno kranto. Gaisras buvo vėlai pastebėtas ir pranešimas ugniagesiam nebuvo laiku duotas. Namų sienos buvo iš lentų. Todėl, atvykusios į gaisrą Kauno igulos II rajono ugniagesių komandos (atskiros art. grupės ir 5 pėst. pulko) ir miesto savivaldybės bei Šančių šaulių komandos, rado namus visai apimtus liepsna. Miesto brandmajoras, Šimkus iššaukė į gaisrą dar miesto ir Vilijampolės ugniagesių draugijų komandas.

Mūsų 2 komandos, prityrusio rajono vado lt. P. Kazilionio vedamos, darbavosi iš kiemo pusės. Rankiniai siurbiai buvo pastatyti pačiame kieme, pratiestos žarnų linijos prie pavojingiausiojo namų kampo, iš kur liepsna grėsė uždegti kitus kie-

me pastatytuosius trobesius. Komandos savo uždavinį gerai atliko, nedavė gaisrui persimesti toliau. Darbas buvo įtemptas, dideliame karštyje ir dūmuose.

Gaisrą lokalizavus, mūsų komandos buvo paleistos namon. Išvažiavo ir dalis civilių ugniagesių. Likę miesto savivaldybės, šaulių ir miesto ugniagesių draugijos komandų skyriai galutinai užgesino gaisrą.

Namai smarkiai apdegę, ypač II aukštas. Namai apdrausti Valst. draud. įstaigoje 27.000 lt. sumos. Nuostoliai ir gaisro priežastis aiškinami.

MARIJAMPOLĖJ ISPŪDINGAI PAGERBTI ŽUVUSIEJI DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS

Vasario mėn. 11 d. marijampoliečiai minėjo pirmuosius žuvusius dėl nepriklausomybės.

Vjetos igulos viršininkas pakvietė savanorių, ats. karininkų ir šaulių atstovus pasirengti ir bendrai pagerbti pirmuosius, o drauge ir visus karžygius, žuvusius dėl Lietuvos nepriklausomybės.

Rytą 9 val. igulos bažnyčioje buvo pamaldos ir pamokslas. Pamaldose dalyvavo visas pulkas ir aukščiau minėti organizacijų atstovai.

Lygiai 10 val. kapuose, kur ilsisi per 40 kovos dalyvių, ties karo vald. P. Ruzgos kapu atiduota pagarba visiems žuvusiems už Lietuvos nepriklausomybę. Čia pasakė kalbas: igulos viršininkas plk. Svylas, savanorių vardu ats. lt. Mauraikas, ats. karininkų vardu ats. mjr. Sruoginis ir šaulių vardu plk. leit. Kerbelis. Kalbose paminėta, kad tikrai pirmųjų karžygių didelis pasiaukojimas ir to jų žygio visuomenės (tada daugiausia ūkininkų) parėmimas davė mums Nepriklausomą Lietuvą, kuri nepriklausomybę išlaikys ir dar la-liau sustiprins, jei kiekvienas lietuvis, tvirtai pasitikėdamas, dirbs savo tėvynės labui, kaip tai šauniai veikė pirmieji savanoriai.

Grojančią gedulo maršą, sudėjo vainikus: 1 p. D. L. K. Gedimino pulkas, 9 p. L. K. Vytenio pulkas, Liet. Karininkų Ramovė, ats. karininkų org. Marijampolės skyrius ir L. Š. S-gos XIV Marijampolės rinktinė.

Sugrojus „Marija, Marija...“ visi kariai ir visuomenė nusjėmė kepure ir palenkė galvas tiems kapams, kurių dėka šiandien Lietuva vėl laisva.

STIPRĖJA DRAGŪNŲ EILĖS

Marijampolės šaulių dragūnų tikrinimas eina sklandžiai. Įstoja daug naujų kandidatų. Pažymėtina, kad Kalvarijos šaulių batalionų dragūnai yra stiprūs dvasia ir gausingumu (Nemunaičiai — Kreivoji), o šunskų pasirengimu ir gražiais žirgais.

Lietuvis

MOKYTOJAI GALĖS DU SUVAŽIAVIMUS ATLIKI

L. Š. S-gos XIV Marijampolės šaulių rinktinės būrių atstovų suvažiavimas bus kovo mėn. 11 d. 13 val. Petro Armino pradžios mokyklos salėje. Tie mokytojai, kurie išrinkti atstovais, turi progos atlikti abi konferencijas, nes III. 10 d. bus ir mokytojų suvažiavimas.

ŠAULIAI ŽURNALISTAI

Šauliai stengiasi ne tik mokytis rikiuotės bei kautynių veiksmų, bet dirba ir kitose srityse.

Taujėnų šaulių būrys pradėjo leisti šapirografuotą laikraštėlį, vardu „Šaulys“. Laikraštėlis aktualus ir įdomus. Jo medžiagą tvarko: Jarošius, Pavydis ir Linkevičius, o rašyti raginami ir stengiasi daugumas šaulių, kurie tik geriau plunksną valdo, nes paskui, pralaužę pirmuosius sunkumus žurnalistikos darbe, mano aktingai bendradarbiauti savo organe „Trimite“ ir „Karyje“.

J. Leb.

LEKĖTIEČIAI UŽ VILNIU

Lekėčių apylinkės jaunimas daugumoje organizuotas. Priklauša prie V. V. S-gos vietinio skyriaus nesnaudžia, bet parodo savo norus bei jėgas. Per trumpą pasirengimo laiką vasario 11 d. parapijos salėje iškėlė gražų viešą vakarą. Suvaidino „Pavergtųjų Kalvarijos“ 4-rių veiksmų dramą su epilogu. Vaidintojai savo vaidmenis atliko gražiai — artistiška, todėl ir žiūrėtojams pasiliko gražus įspūdis. Dar vienas dalykėlis krinta į akis, kad V. V. S. vakarėliuose visada atsilanko daug

jaunimo. Tai matyti, kad lekėtiečiams Vilniaus vadavimas, iš tikrųjų, rūpi.

Vilniaus pasų propaganda Lekėčiuose gyva. Energingo pašto viršininko ir kartu V. V. S-gos Lekėčių skyr. pirmininko A. Qintnerio dėka visuomenė aktingai prisideda prie Vilniaus Gelež. Fondo ugdymo ir Vilniaus pasų bei ženklelių platinimo. Dabar apylinkėje išigyta per 500 Vilniaus pasų ir ženklelių. Išigijusieji Vilniaus pasus brangina. Pažiūrėję bent į vieno Vilniaus pasą, jame rasime nemažiau 50 centų ženklelių. Netrukus manoma aplankyti visus seniūnijų gyventojus ir kiekvienam įteikti po Vilniaus pasą — simbolį lietuvių teisių į pavergtąjį Vilnių.

St. Povilaitis

STUD. SODININKAI ŠAULIŠKAM DARBE

Nors studentai sodininkai darbais užversti, tačiau suranda laiko ir šauliškam darbiui. Sodininkams, kaip smulkiųjų ūkio šakų specialistams, bus prieinamesnis kaimas ir dažnai susidurs su kaimiečiais. Todėl jau dabar patys rengiasi kariškai bei šauliškai, kad dirbdami tarp kaimiečių tą patį galėtų plėsti ir jų tarpe.

Sėkmingesniai pačių pasirengimui, pasidalinta į vyrų ir mergaičių būrius. Vyrams vadovauja pirmin. stud. sod. A. Daugėla, būrio vad. stud. techn. R. Itomlenskis, mergaitėms — pirm. stud. sodin. O. Sakalauskaitė ir būrio vad. stud. sodin. J. Rumšaitė.

Reikiant veikiama iš vieno. Veikimas sukoncentruotas į švietimo, priešcheminės apsaugos, sporto ir sanitarijos sekcijas. Paskaitų laikyti kviečiama mokyklos lektoriai, universiteto profesoriai ir karininkai. Laiko paskaitas, skaityto referatus ir patys studentai.

Švietimo sekcija turi biblioteką ir skaityklą, į kurią pateina įvairių žurnalo ir laikraščių. Skaitykla ir biblioteka naudojasi ir nešauliai studentai. Lankosi gausiai.

Stud. K. Rimgaudas

FELDMARŠALAS HERCOGAS A. VALENŠTEINAS

(1634—II—25—1934)

Prieš 300 metų beveik visa Europa buvo apimta karo liepsna. Tai buvo 30 metų karas, katalikų ir protestantų valstybių karas tarp savęs. Iš šio karo vadų itin pasižymėjo katalikiškosios kariuomenės vadas čekas A. Valenšteinas, kuris buvo vokiečių imperatoriaus už nepaprastą drąsumą ir laimėjimus kautynėse pakeltas į feldmaršalo laipsnį ir aplovanotas hercogo titulu. 1634. II. 25 d. Valenšteinas buvo priešių nukautas.

TYLIAU SKRAIDYS LĖKTUVAI

Lenkų aviacijos žurnale „Lot paskelbtas japonų išradėjo Chatochar'os patobulinimas aviacijos srityje, kuris turi didelės reikšmės karo aviacijai.

Chatochara idėjo lėktuvo motorą ir sraigta tam tikrame vamzdyje. Vamzdžio sienelės dirbamos iš medžio ir metalo, viduje sienelės apklotos garsą užtrenkiančia medžiaga. Tuo būdu tarp lėktuvo sraigto ir paties lėktuvo sparno susidaro tam tikras užtvaras. Tai smarkiai mažina lėktuvo užesį, be to, padidina lėktuvo greitį 15%. Tuo pat metu naujas išradimas mažina benzino išlaidas. Iš pradžių buvo manoma, kad Chatocharos vamzdis trukdys skridimą, bet šis manymas nepasitvirtino.

Vamzdis leidžia sumažinti sraigto dydį. Tai svarbu lėktuvams, turintiems keletą motorų.

Japonų karo ministerijos techniškas departamentas pasiūlyš perdirbti atitinkamu būdu savo karo aviacijos lėktuvus, aprūpinti juos motorais ir sraigtais, idėtais į Chatocharos vamzdžius.

DAINOMIS KAREIVIUS MOKO

Vienoje iš lenkų kavalerijos dalių, būtent, 1 raitųjų šaulių pulke, kareivių mokymo reikalams pamėginta pasinaudoti lainomis. Apie bandymus rašo lenkų žurnalas „Przegląd Kawaleryjski“.

Pulke tarnauja daug žmonių iš „Lenkijos pakraščių“, t. y. lietuvių, gudų ir ukrainiečių okupuotų žemių. Jie „silpnai kalba lenkiškai“, tai pripažino pats lenkų žurnalas. Be to, r patys tikrieji lenkai kareiviai tarnybos pradžioje nesuranta net ir paprastų kariškojo žodyno žodžių, įvairių ginklo dalių pavadinimų ir t. t. Vienas pulko karininkų mjr. R.

Grocholski's parinko atitinkamus žodžius įvairioms tautiškomis lenkų dainoms arba kariškomis dainoms. Vienoje dainoje kalbama apie lauko tarnybą, kitoje apie šautuvą, trečioje apdainuojama pulko istorija, jo žygiai prieš rusus, ketvirta daina išvardina kareivio pareigas ir t. t.

Iš pradžių naujokai pratinami dainuoti dainas su šiais naujais jiems žodžiais. Kiek vėliau karjūninkai paaiškina dainą ir jos žodžius. Tai atliekama palaipsniui. Tuo būdu kareiviai lengvai atsimena svarbiausius dalykus iš dėstomų jiems per pamokas statutų. Dainuoja mielai kiekviena proga.

Bandymai pasisekė. Gal būt, šiuo keliu paseks ir kiti pulkai.

LENKŲ RENGIMASIS ŽIEMA

Sovietų kariškojo spaudoje apibriežiamas lenkų kariuomenės rengimasis žiemą. Lenkų karo vadovybė, rusų nuomone, skiria daug valandų kariuomenės rengimui žiemą. Kariams taikoma speciali apranga. Per pratimus išbandomos visokios susisiekimo priemonės, kaip: įvairių sistemų rogučių kulkosvaidžiams vežti, dėžės sviediniams, lėktuvai su slidėmis vietoje ratų. Bandoma pavartoti šunes kulkosvaidžiams, o taip pat kulkosvaidžių ir šautuvų šoviniams vežti. Stambesnieji pratimai atliekami lenkų — sovietų pasienyje.

ELEKTRA KARE

Rusų žurnale „Vojna i revoliucija“ keliamas elektros tiekimo reikalus kariuomenei karo metu. Didžiojo karo metu elektra buvo vartojama ryšių priemonėms ir prožektoriams, o taip pat vielų kliūtims svarbesniuose ar pavojingesniuose pozicijų baruose. Kariuomenės užpakaliuose elektros energija plačiai buvo naudojama šviesai ir įvairioms mašinoms. Dabar elektros energiją vartoja tankai, automobiliai ir lėktuvai. Ji pasidarė labiausiai paplitusi energija, lygiagrečiai su motorais. Rusų nuomone, kariuomenėje reikia steigti atskiras elektros tiekimo kariuomenės dalis.

LENKIJOS ŪKIS IR PRAMONĖ RENGIAMA KARUI

„Vojna i revoliucija“ (sovietų kariuomenės žurnalas) rašo apie Lenkijos ūkio ir pramonės parengimą karui. Lenkai plečia cheminę pramonę. Tam reikalui vyriausybė rėia pašalpas. Pradėta foto reikmenų gamyba, o taip pat plečiama auto traktorių gamyba. Statomi savo sistemų ir konstruktorių lėktuvai karo ir civilinei aviacijai. Artilerija gauna savo dirbtuvėse pagamintas gaubicas, pėstininkai — naujuosius lydimuosius pabūklus. Stambesnieji privatūs fabrikai, kurie krizei prasidėjus buvo bepradėję bankrutuoti, dabar remiami valdžios ir plečiami toliau. Gaminama artilerijos įrankiai — taikikliai ir optiški instrumentai. Lenkijos karo pramonė jau gali eksportuoti dalį gaminamų krašte sviedinių, šovinių ir kitų medžiagų.

PIGUS LĖKTUVAS

„Lot Polski“ rašo, kad Berlyno aerodrome buvo rodomas naujas „D. R. W. Erle Me 52“ lėktuvas, kuris kainuoja arti 3.750 markių (9.000 lt.). Lėktuvas vienvietis, turi 20 AJ motorą, per valandą suvartoja 7 ltr. benzino. Greitis 110—124 km per valandą. Paima degamosios medžiagos 5 valandoms, t. y. gali skristi be nutūpimo arti 600 km. Lėktuvą lengvai galima prikabinti prie automobilio ir vežti plentu. Lėktuvo sparnai greit ir be kliūčių susideda ir netrukdo važiuoti plentu kitiems automobiliams ir vežimams. Vokiečių spauda rašo, kad naujo lėktuvo bandymai gerai pavyko. Juo atliktas 20.000 km ilgumo skraidymas.

KLAIPĖDIEČIAI JAU ŽAIDŽIA FUTBOLA

Vasario 18 d. klaipėdiečiai futbolininkai pradėjo šių metų sporto sezoną. Tą dieną buvo net dvejų futbolo rungtynės.

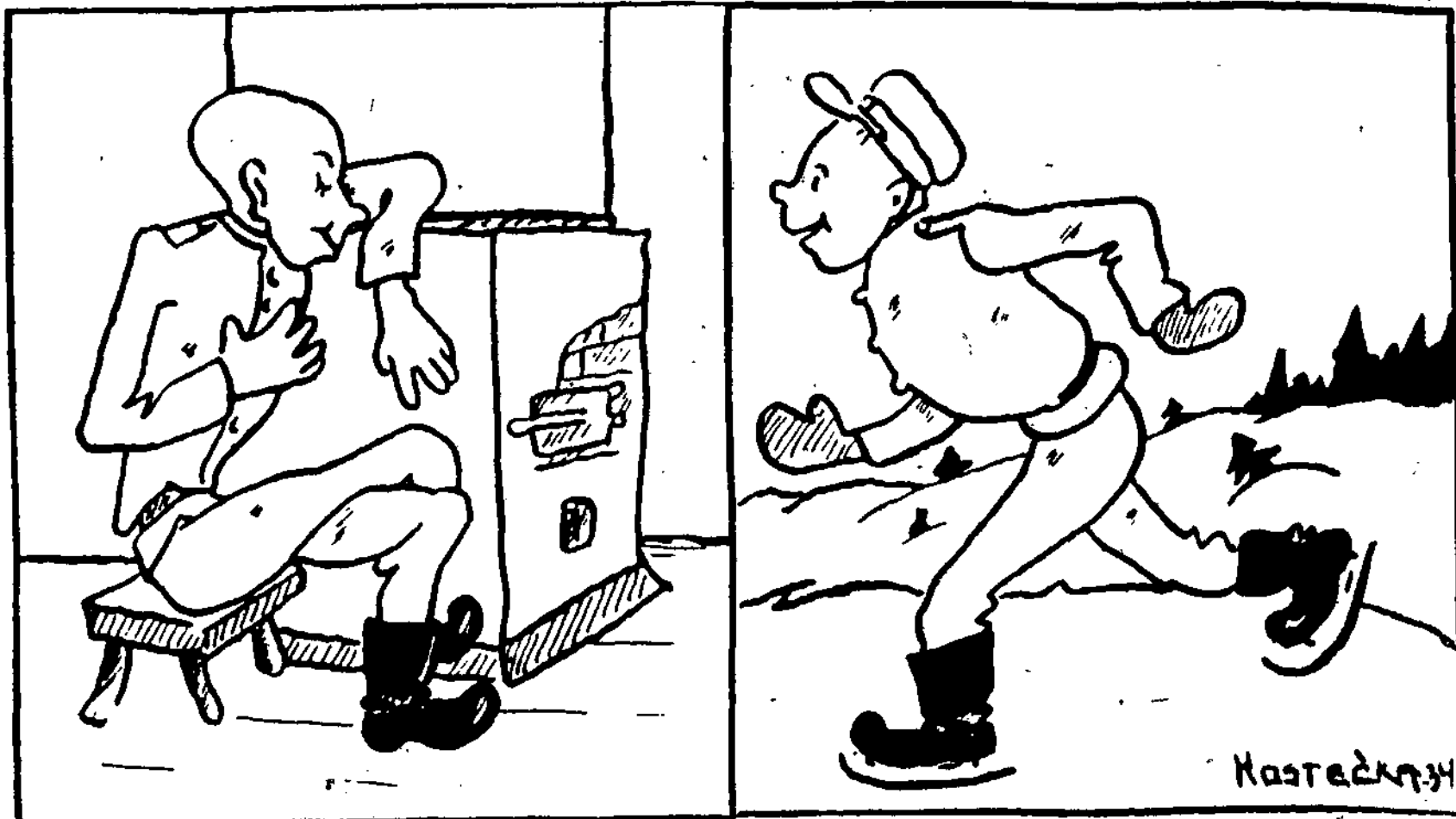
1/2 H val. senojoje sporto aikštėje prie stoties rungėsi mūsų internacionalinio vartininko Tašiaus komanda: Freya-V. F. R. 1933 metų Klaipėdos apygardos meisteris su Spielvereinigung Lietuvos lyga. Pirmas puslaikis žymesnėje Spielvereinigung persvareje baigėsi 1:1. Spielvereinigung žaidė be centro have R. Bukšaičio, Hoferio ir Rutkausko. Antrame puslaikyje Spielvereinigung nusilpo, o Freya-VFR paėmė iniciatyvą į savo rankas ir per 20 min. įmušė net 3 golus. Taip pat abi pusės turėjo dar dvi progas iš pendelio golų skaičius padidinti, bet neišnaudojo.

KSS Liet. Lyga turėjo rungtynes su savo klubo žemesnės komanda, kuri pernai gražiai pasirodė A klasėje, laimėdama 1 vietą. Rungtynės baigėsi 3:3 (1:1). Vasario 12 d. KSS pradėjo žiemos treniruotes sporto salėje, kad pavasari išėję į aikštę futbolininkai jaustųsi geriau.

Jonas A. Mislūnas

Du priešingumai

Kotas snaudžia, Kotas miega,
O neramios mintys ėda,
Jėgos jau beveik išseko —
Simulianto vardas teko.

Žibas čiuožia, Žibas bėga:
Ir per ledą, ir per sniegą,
O sveikatos nėr kur dėt.
Net ir Kotui gal pridėt!

v. p. Elvikis

DAŽNAI MINI

Parvažiuojes atostogų eil. Jukna susitinka savo mylimosios Stasės mažą broliuką:

— Vytuk, aš tave myliu... šie saldainiai ir pasakyk: ar Stasė mane dažnai mini?

— Na, pernai labai retai prisimin-davo, bet kai nuo Naujų metų išrašai „Kari“, tai, kiekvieną numerį skaityda-ma, vis prisimena tave.

K. Jūra

PATIKO

— Kuri statuto vieta tau geriausiai patiko?

— Toji, kur sakoma, kad skyrininkas negali duoti valandų!

MAŽAS SKIRTUMAS

— Koks pagrindinis skirtumas tarp skyrininko ir korespondento?

— Pagrindinio skirtumo nėra — jie abu viską pastebi. Skirtumas tik toks, kad pirmas gyvu žodžiu praneša būrinin-kui, o antras parašo raštu „Kariui“.

VI.

LAIŠKAS BRANGIAJAI ZOSYTEI

(Jauno karcivio Anupro Rupeikos)

Sveika, gyva,
mano Zose, nors jau vakaras prie mo-sies. Rašau, Zosyt, laišką trečią, kad ir šiurpulis kūną krečia.

Tarnauju 2 pėstininkų pulke, kur ne-patenka visi muškiai. Bet kaip aš — to-kie visi, neliesi ir nekreivi. Kariuomenėj tarnauti, tai ne kaime, vis dėlto ten ar-čiau laimė. Aš tai pulke ne iš prastų, vargiai kita tokį rastų. O kai durtuvas prie šono, tuomet aš, lyg kapitonas, vaikštau po rajoną išdidžiai, koją sta-tydamas tvirtai. Mes labai daug sportuo-jam: mušam rankom, daužom kojom. Be to, yra gimnastikos salė, kur ant turniko vieną devyni kelia.

Pasakyk man, Zosyt mano, kaip kaimas apie kariuomenę mano? Ar jie jaučia šarvuotės „smoką“, ar drausmės statutą moka?

Taigi, baigsiu laišką savo, nes jau mintys išgaravo. Kitame laiške daugiau, aprašysiu plačiau!

Dabar liki, Zosyt, sveika —

Tavo

Anupras Rupeika.
Al. Sicila

MALONIAUSIA DIENA

Elilins I: Kokia tau maloniausia savaitės diena?

Elilins II: Antradienis, nes pietums būna žirnių košė ir kiaulienos mėsa.

Elilins I: O man ketvirtadienis, nes gaunu naują „Kari“.

VI.

KRIZIS

— Kodėl tavo batų priešakinė dalis ištepta, o užpakalinė nė?

— Krizis, tamsta skyrininke!

VI.

DIDŽIAUSIOS EUROPOJ ELEKTROS STOTYS

Didžiausios Europoje elektros stotys yra dvi. Viena ant Reino upės, o antroji ant Dniepro. Pažymėtina, kad jos va-romos krintančio vandens, kuris suka turbinas. Jei kada nors mes Nemune pastatysime elektros stotį, tai ji turės būti panašaus tipo. Tokia elektros stotis pilnai galės aprūpinti visą Lietuvą elektros energija.

Reino elektros stoties statymas sugalvotas 1909 m. Bet dėl svarbių priežasčių darbas nebuvo pradėtas. Pradėjo jos statymą tik 1926 m. Ją dirbo keturios bendrovės, kurios dėjo lygius kapitalus. Visiškai pabaigė ir paleido į darbą tik 1930 m. Statyba atsiėjo 63.000.000 frankų.

Visas pylimas užima 110 metrų. Pylimas vandenį pakelia 12 metrų aukščio. Srovė gana didelė. Per sekundę prabėga 1000 m³. Reino elektros stočiai pavartotos tada didžiausios pasauly vandens turbinos, kurios turi 350 m². Turbinos ap-sisuka per sekundę 70 kartų. Be didelių mašinų patalpų, dar įvairios šinos, laidai, transformatoriai užima lauke apie 2 ha plotą.

Dniepro stotį rusai statė dėl dviejų sumetimų: 1) dėl na-vigacijos, norėjo užtvėnkinti, nes šiaip Dniepre labai daug slenksčių, ir 2) dėl elektros Ukrainai. Užtvanka yra 760

metrų ilgio, iš kurių 150 metrų užima mašinų salė. Pylimas yra išlenktas ir tai todėl, kad susidarytų didesnė vandens srovė. Vandens prabėga 24.600 kvad. metrų per sekundę. Py-lime yra 47 (po 13 metrų pločio) angos, kurios uždarnos skydais. Vieno tokio skydo svoris 80 tonų. Jas, reikiant, kilnoja didžiuliai kranai. Pylimo apačioje yra dren-žas. Ten yra daug 35 metrų gilumo skylių, kurių betonas nepaprastai patvarus. Šiaip ten geležis tevertojama buvo tik dėl skylių. Mašinų galia siekia 810.600 arklių jėgų. Yra 9 turbinos su vertikalėmis ašimis. Turbinų spiralės turi 430 tonų. Kiekvienam generatoriui pastatyta po 3 maži transfor-matoriai.

Dniepro stoties statyba atlikta tarp 1925 — 1927 metų. Pastatyta nepapastai greit, sulyginus su jos dydžiu. Čia ma-šinos dar moderniškiau įrengtos. Pastebėta, kad smarkiai joms sukantis, daug neigiamos jėgos reikia nugalėti, būtent: oro pasipriešinimas. Dniepro stoties mašinos apvilktos ir tuštumos pripildytos vandeniliu, kuris 14 kartų lengvesnis už vandenį. Kad neįvyktų sprogimas, susijungus vandeniliui su deguoniu, vandenilis spaudžiamas daugiau, kaip vienos at-mosferos. Toks vandenilio vartojimas labai pailgina mašinos amortizaciją.

P. R.

Kariuomenės leidiniai

VI. Valys. TĖVYNĖS SARGYBOJE. Vyr. štabo spaudos ir švietimo skyriaus leidinys. Kaunas, 1934 m. Kaina: kariams, šauliams ir visų mokyklų mokiniams 25 centai, o knygynams — 40 centų.

Tai nedidelė 58 puslapių knygelė su gražiu spalvotu viršeliu, kuriame vaizduojamas prisiekias prie pulko vėliavos kareivis ir žygiuojanti į Vilnių mūsų kariuomenė. Joje trumpai, kinematografiškai, pasakojamas kareivio gyvenimas nuo pat pirmųjų karo tarnybos dienų iki paleidimo į atsargą. Čia nėra nei statutas, nei beletristika, o tik padedamoji priemonė kariuomenei pažinti. Iš šios knygelės skaitytojas patirs, kaip kareiviai gyvena, ką jie dirba, ko mokosi, kaip juos moko ir kokios naudos iš to mokslo jie turi.

Ši knygelė skiriama būsimiesiems kareiviams, priaugančiam jaunimui, ypač moksleiviams. Ir, be abejoj, ji bus jiems labai įdomi ir naudinga. Taip pat ji bus naudinga šauliams ir visiems žmonėms, kurie domisi kariuomenės gyvenimu ir krašto gynimo reikalais. Neapsivils ir kiekvienas kareivis, ją perskaitęs. Čia jis pamatys visą savo kareivišką gyvenimą, prisimins visus savo džiaugsmus ir rūpesčius ir jos turinį papildys savais atsiminimais ir išpūdžiais.

Knygelė išspausdinta stambiu šriftu gerame popieriuje, kuris specialiu užsakymu pagamintas Petrašiūnų popieriaus fabrike. Kalba labai gera. Stilius lietuviškas, lengvas, paprastas. Kaina labai pigi. Todėl ir linkėtina, kad ši knygelė pasiektų visus Lietuvos kampelius ir auklėtų būsimuosius tėvynės gynėjus.

Knygelių galima pirkti vyr. štabo spaudos ir švietimo skyriuje (Kaunas, Nepriklausomybės aikštė) ir visų kariuomenės dalių krautuvėse. Moksleiviai gali jų įsigyti per karinio rengimo instruktorius.

Naujieji leidiniai

„LATVIJOS KAREIVIS“ PAMINĖJO LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS SUKAKTUVES

Lietuvos nepriklausomybės šventės proga „Latvijos Kareivis“ vasario 16 d. 37 nr. idėjo du straipsniai: „Lietuvos šventė“ ir „Lietuva pereitais 16-siais nepriklausomybės metais“. Pirmajame straipsny primenama, kad lietuviai ir latviai yra baltų giminės nariai, išlikę gyvi per sunkias kovas. Kiti nariai jau seniai išnyko. Šiom dviem tautom yra duotas istorijos uždavins parodyti visam pasauliui didelę baltų tautų dvasinę jėgą ir gaivumą.

Kitame straipsny „L. Kareivio“ specialus korespondentas J. Palakiauskas supažindina skaitytojus su Lietuva ir pereitųjų metų kultūriniais darbais bei laimėjimais. Be to, yra idėti Respublikos Prezidento A. Smetonos, krašto apsaugos ministerio plk. Giedraičio ir vyr. štabo viršininko gen. lt. Kubiliūno atvaizdai.

„L. Kareivio“ 38 nr. idėtas Lietuvos nepriklausomybės šventės paminėjimas Rygoje ir ministerio pirmininko A. Blodnieko kalba, pasakyta vasario 16 d. Rygos radiofone. Šioje kalboje pabrėžiamas abiejų valstybių bendradarbiavimo reikalingumas.

MILITARAI APSKATS Mėnesinis karo mokslų, tautiškos minties ir latviškos kultūros laikraštis. Redakcijos vadovas plk. Krišjonis Lūlaks. Bendrojo ir pėstininkų skyrių ir atsakomasis redaktorius plk. lt. Ed. Mednis. Artilerijos skyriaus redaktorius plk. V. Šenfelds. Technikos skyriaus redaktorius kpt. J. Alksnis. 1 (21) nr. 1934 m. sausis. Kariuomenės štabo leidinys.

Pertvarkytas „M. Apskats“ jau pradeda trečiuosius metus. Per du metus jis labai gražiai ir tvarkingai ėjo. Tiek savo išvaizda, tiek turiniu jis neapvylė skaitytojų. Reikia tikėtis, kad ir ateity jis pasiliks toks pat įdomus ir simpatingas, kaip ligšiol.

Šiame numery yra gen. M. Penklo straipsnis „Latvių šaulių pulkų kovos Kalėdų kautynėse“, kuriame nagrinėjamos latvių šaulių pulkų kautynės Rygos fronte 1917 m. sausio mėn. 5—14 d. Straipsnio pabaiga bus kitame numery.

Plk. lt. p. Dardžans paliečia šių dienų vokiečių rasės teoriją ir atremia vokiečių nuomonę dėl latvių ir lietuvių rasiskumo. Plk. lt. Ed. Klūge nagrinėja trukdomąsias kautynes. Istorininkas P. Dreimanis rašo apie žiemgalių šimtmetines kovas. Plk. lt. R. Bebris nagrinėja mažų dalinių veikimą gatvių kautynėse. Plk. lt. A. Linde supažindina karius su naujuoju Latvijos teismų įstatymu. E. M. neilgame straipsny „Moters, kaip šnipės“ apibūdina moterų šnipavimo gabumus. Plk. lt. Maurinš nagrinėja rusų raudonosios kariuomenės statuto puolimo dėsnius.

Artilerijos skyriuje tėra tik kpt. Rapos ilgo straipsnio

„Artilerijos ir pėstininkų bendradarbiavimas šių laikų kare pagal paskutinių karų patyrimus“, pradžią.

Skyriuje „Arklys ir jojimas“ kpt. N. Uplis rašo apie klaidų taisymą, mokant artilerijos kareivius važiuoti su patrankomis ir joti.

Technikos skyriuje inž. P. Reingards apibūdina naujausius iktuvus. Toliau tęsiamas gen. mjr. J. F. Fuller'o straipsnis „Karo mechanizacija“. Plk. lt. J. E. Ozols klasifikuoja nuodingąsias dujas. Karo topografas vyr. lt. Kalnš rašo apie Latvijos kariškų žemėlapių tinklų rūšis. Vyr. lt. O. Šteinbergs supažindina su vokiečių aviacija.

Kronikoje paminėtos kariuomenės štabo (t. y. vyriausiojo štabo) 15 metų sukaktuvės. Be to, yra daug įvairių kariškų žinių, kultūros ir meno apžvalga, latvių knygų ir estų, lenkų ir prancūzų karo žurnalų apžvalga.

BRONĖ BUIVYDAITĖ. ATVERSTI LAPAI. Romanas iš mokytojų ir mokinių gyvenimo. I. 1934 m. 317 pusl. Kaina 3 lt.

Br. Buivydaitės vardas literatūroje jau neberaujas. Ji jau yra išleidusi du savo eilėraščių rinkinius ir mėginusi dirbti vaikų teatro literatūros srity. Ši kartą autorė patiekė skaitytojams savo didesnio veikalo pirmąją dalį.

„Atverstuose lapuose“ aprašoma 17 metų mokinės Gražutės ir jauno, bet jau morališkai suaugusio mokytojo Liepos romanas. Naujai atkeltas į provincijos gimnaziją dailus mokytojas Liepa prityrusio mergiškiaus metodus ima gundyti gražesnes mokes. Jautrios sielos sentimentaliska gimnazistė Gražutė, patekusi į jo viliojimų tinklą, greit pamilsta šį nepe-dagogiško elgesio mokytoją ir, jo glamonėjama ir bučiuojama, ima svajoti apie laimę būti amžinai kartu su juo. Jų flirtą pajutęs, irgi išmilyjęs į Gražutę, mokinyš Povilas Jurgėnas išmuša mokytojo Liepos langą ir už tai išmetamas iš gimnazijos. Liepa greit pakeičia savo simpatijų objektą kita linksmesnė mokinė. Gražutė iš didelio širdies skausmo suseraga nervų liga, išstoja iš gimnazijos ir gyvena tėviškė. Tik vasaros gamtos gaivinančių jėgų veikama ir doro mokytojo Giedraičio bei jo globojamo Povilo Jurgėno (dabar gabaus meno mokyklos mokinio) įtakoj, Gražutė pradeda užmiršti sielos skausmą, nusiramina ir ima žiūrėti į gyvenimą blaivesnėmis akimis. Taip pat ji ima simpatizuoti visa siela atsidavusiam Povilui.

Romano pirmoji dalis tuo ir baigiasi. Čia daug vaizdų iš mūsų mokyklų gyvenimo. Mokytojai, kaip ir kiti mūsų provincijos tipingi valdininkai, be girtavimo, kortavimo ir šabloniško tarnybos pareigų ėjimo, kitais klausimais sau galvos nekvaršina. Auklėjimas ir auklėjimasis jiems nerūpi. Tokių mokytojų čia daugumas. O jų veikama mokslo jaunuomenė irgi ima eiti slidžiais keliais: girtauti, merginėti ir t. t. Paskui, mokslo metų pabaigoj susilaukia liūdnų rezultatų.

Bet vis tik, tenka pasakyti, kad bent šio romano daly mokiniai, o ypač mokytojai psichologiškai dar gana paviršutiniškai apibrėžti. Kai kurie romano skyriai, palyginus su veikalo visuma, silpnai surišti ir atrodo lyg nereikalingi. Apskritai, šis romanas, paliečias dar mažai mūsų literatūroje iškeltą gyvenimo sritį, moksleiviams, pedagogams ir šiaip skaitytojams bus gana įdomus.

Vil-tis

VYRAI, NAUJIENA!!!

Jau išspausdinta labai įdomi ir naudinga knygelė

TĖVYNĖS SARGYBOJE

Kas nori pažinti kareivio gyvenimą, tas turi būtinai ją įsigyti.

GAUNAMA:

Vyr. štabo spaudos ir švietimo skyriuje (Kaunas, Nepriklausomybės aikštė) ir visų kariuomenės dalių krautuvėse.

Kaina tik 25 centai

Kaina tik 25 centai

PRIŠAVIACINĖS APSAUGOS PARODA PRAHOJE

Šiomis dienomis surengta Prahoje priešaviacinės ir priešdujinės apsaugos paroda. Parodai aplankyti kas 15 minučių kviečia gyventojus gaisrinė sirena.

Paroda pasirengusi atvaizduoti, ką ligi šiol šiuo reikalu yra padariusios įstaigos, ką gali padaryti privačios korporacijos ir atskiri gyventojai.

Ekspozitai užima apie 15 kambarių ir juos galima būtų sugrupuoti į šias dalis.

1. Aviacijos atakų galimybės ir jų pasekės. Statistikos duomenys parodo kiek didžiajame kare vienas pajūrio miestas gavo sviedinių iš priešo jūrų ir sausumos artilerijos ir kiek bombų išmetė aviacija. Toliau vaizduojama kaimyninių valstybių turimoji aviacija ir jos galimas išsiplėtimas būsimame kare. Per kiek laiko gali užpuolti didesnius miestus, pramonės centrus ir susisiekti mazgus; kiek dujų reikalinga miesto gyventojams išnaikinti.

Surinkti kitų valstybių priešaviacinių parodų plakatai rodo, kaip visos valstybės stengiasi apsisaugoti ar bent sumažinti aviacijos puolimo nuostolius.

Įvairių bombų išstatyti modeliai kalba įtikinamai. Taip pat daug įvairių valstybių šiuo reikalu išleistosios literatūros.

Plakatai ir fotografijos aiškina dujų naikinantį darbą — žmogaus ir gyvulio vidaus organų bei odos paviršiaus ardymą.

2. Pasyvaus apsigynimo organizacija. Įvairūs braižiniai slėptuvėms įrengti gyvenamuose namuose, valdiškuose trobesiuose, ištisuose apgyventuose kvartaluose ir t. t. Kaip turi būti susiorganizuoti įvairaus dydžio miestų gyventojai ir kaip privalo elgtis kilus pavojui.

Kaipo priemonės ir būdai pirmajai pagalbai suteikti. Čia daugiausia panaudojama ugniagesių organizacijos.

3. Aktyvaus ir pasyvaus apsigynimo priemonės. Iš aktyvių priemonių mažai ką terandame. Tik lėktuvų, priešlėktuvinių patrankų, kulkosvaidžių, prožektorių ir balsus gaudančių aparatų fotografijas. Taip pat dūmų uždangų ir balionų tinklų foto.

Daugiausia vietos užima įvairių valstybių didžiajame kare vartotos dujokaukės ir rūbai. Keli skyriai užpildyti šių dienų gaminiiais: dujokaukėmis, įvairios medžiagos ir formos rūbais ir t. t. Be to, pritaikintos dujokaukės ir rūbai galimi įsigyti plačioms gyventojų masėms. Įvairios dujokaukės arklams ir šunims.

Germetiškai uždaromų langų ir durų modeliai, ventiliatoriai, vandens filtrai ir t. t. Valgiui pasigaminti pečiai kūrenami medinėmis anglimis, kad galėtų išvengti dūmų. Aparatai miestams nuo dujų valyti, priešgaisriniai dušai, gaisrui gesinti aparatai.

Vienas kambarys paskirtas „Masaryko aviac. sąjungai“, kur iškabinta draugiškos išleista literatūra, lėktuvų ir sklandytuvų modeliai.

4. Slėptuvės. Gal vaizdžiausias ir daugiausia pamokomas bus šis paskutinis skyrius. Jis sudaro gyvenamųjų namų pagrindinę įrengtą 20 žmonių slėptuvę.

Įėjimą į slėptuvę uždengia vandens uždanga, turinti susidaryti leidžiant vandenį virš įėjimo pakabintu skylėtu vamzdžiu.

Praėjęs pro uždangą, patenki į kambarį, kur yra telefonas ir radio. Iš čia ilgais laiptais leidiesi į požemį. Audeklinėmis durimis atitvertame nuo pačios slėptuvės prieangyje stovi dezinfekcijos aparatas.

Pačią slėptuvę galima perdengti gelžbetonio ir smėlio arba rąstų lubomis. Čia pat parodyta perdengimų pavyzdžiai. Perdengimai privalo atlaikyti 100 kg bombos smūgį. Šone įrengtas atsargos išėjimas.

Tuo atveju, jei neveiktų elektra, vandens pompa, ventiliatoriai su oro filtru ir žibintuvai, viduje yra akumuliatorių baterėja. Be to, vaistinė, maisto sandėlis, kuriame produktai, kiekvienas atskirai, suvynioti dujų nepraleidžiančia medžiaga. Vandens atsarga plombuotuose buteliuose. Iš slėptuvės nutiesta gaisrinė žarna atsiradusiam vandeniui išpumpuoti.

Be to, parodyta, kaip apsaugoti gyvenamo namo pirmojo aukšto langus nuo granatų skeveldrų.

Bendras parodos vaizdas sudaro rimtą įspūdį.

Kpt. Milaševičius

Redakcijos atsakymai

J. Janušauskui. Karikatūros ir piešiniai netiks. Minčių rite, tik dar reikia gerokai pasimokyti piešti.

J. Astrauskui. Fotografiją atidavėme „Trimitui“.

VI. Bražioniui. „Lietuvos karo invalido“ reikalu kreipkitės į Lietuvos karo invalidų sąjungą Kaune. Mes jų neturime.

Rimgaudui. „Kario“ 5 nr. paskelbtojo Rimgaudo adreso nebeturime. Tokių slapyvardžių reikėtų vengti, nes ir kiti panori panašiai pasirašinėti ir tuo būdu kyla nesusipratimų. Aplamai, istoriškų ir įžymių žmonių vardų nederėtų slapyvardžiams naudoti. Darbai žmogui vertę suteikia, o ne skambūs vardai.

D. iš K. Ir korespondencijos apmokamos 30 ct. pašto ženklais. Honorarai sužinomi tik redakcijoje.

VI. Ramanauskui. Prašome bendradarbiauti.

J. A. Mislūnui. Ir už korespondencijas honoraras nevienodai mokamas.

Galvosūkio 6 nr. sprendimas

MEKA, RONA, MAKARONAI

Gera išsprendė: 1) v. p. Radavičius (ryš. b.); 2) L. Briedis (V. Š.); 3) j. s. p. J. Davailis (1 p. p.); 4) Bern. O-tas (Usn.); 5) j. p. Ign. Budrevičius (pion. b.); 6) v. p. M. Antaniškis (4 p. p.); 7) eil. A. Gudelis (pion. b.); 8) V. Paliušis (K.); 9) j. k. Pr. Luzgauskas (3 art. p. p.); 10) Pr. Zutelis, 11) Br. Biteris (Als.); 12) v. p. A. Kelmelis (2 art. p.); 13) v. p. J. Preibys (K. P. M.).

Be to, galvosūkio Nr. 5 sprendimas iškaitytas j. p. Ign. Budrevičiui, J. Lebionkai ir j. k. Pr. Luzgauskui.

Šiame rate pirmąją vietą laimėjo: **V. Paliušis** iš Kauno ir karo policijos mokyklos vyr. pusk. **J. Preibys**; antrąją: pionierių bat. jaun. pusk. **Ign. Budrevičius**, 1 pėst. pulko jaun. san. pusk. **Julius Davailis**, **Antanas Bernotas** iš Usėnų ir pionierių bataliono eil. **A. Gudelis**. Dovanos bus paskelbtos kitame numery.

Galvosūkis 8 nr.

(Vert. 2 tšk.)

Išpėkite, ką reiškia.

Ir Amerikos bitininkai

Lietuviai išsirašo agr. **J. KRISČIŪNO** knygą „Bitininkystė“, nes bitininkaujant Dadano aviliuose ir Amerikoje nėra geresnės knygos. Lietuvos bitininkai, nors krizė, bet visi stengiasi įsigyti tą knygą, nes supranta, kad be gero vadovo sunku bitininkauti.

Bitininkystės kursai

Agr. **J. Krisčiūno** vedamuose „Bitininkystės kursuose raštu“ mokslas jau prasidėjo, bet dar galima įstoti. Kiekvienas, dirbdamas namieje, gali išmokyti gerai bitininkauti. 1933 m. mokėsi daugiau 100 žmonių. Dėl smulkesnių žinių rašyti: Agr. **J. Krisčiūnas**, Ž. Ū. Akademijs, Dotnuva.

Proga įsigyti „KARIO“ komplektą

„Kario“ komplektai yra nesėstančios medžiagos didelės ir gražios knygos. 1930 m. komplekte rasite plačiai rašyta apie Vytautą Didįjį ir jo laikų Lietuvą, 1932 m. — apie D. L. K. Kęstutį, 1933 m. — Darius ir Girėną ir be to, visas piet. Lietuvos kariškas apysakas.

Šios medžiagos, dar rasite daugybę kariškų apsakymų, šėčių, atsiminimų iš kovų dėl nepriklausomybės, ivyčių ir t. t.

Be to, neturėjo progos įsigyti „Kario“ komplektų, nes

Šių metų komplektas kainuoja tik 4 litai (be persiuntimo). Persiuntimas 1 lt. 50 ct.

Dar galima gauti pilnų komplektą šių metų: 1930, 1931, 1932 ir 1933 m.

Kadangi kai kurių metų nedaug teliko komplektų, todėl pasinaudokite proga ir pasiskubinkite įsigyti.